

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Spomenik hvaležnosti Slovencev kralju Petru I. Osvoboditelju

Oče, oče, z nami bodi,
Ti nas k sreči vodi!
Jenko.

Veličasten praznik je pred durmi, mogočen in svet za ves naš rod. Kar je za nadzemsko čuvstvo nas kristjanov velika noč, to je za zemski blagor našega rodu praznik odkritja spomenika našemu prvemu jugoslovenskemu kralju Petru I. Osvoboditelju.

Čimbolj se umika v daljne vekove dan, ko je legel v grob ta silni graditelj naše domovine Jugoslavije, tem veličastnejša postaja v zgodovini pojava prvega kralja naše domovine. Zastonj bi iskal najbolj premeteni duh vseh časov čudovitejših prividov, kakor jih je bilo usojeno dejansko preživeti našemu kmetskemu kralju, čigar spomenik je postavil naš rod v srcu Slovenije za pomnik poslednjemu potomcu naših pravnukov. Pomnik bo mogočnemu stvaritelju skupne jugoslovenske države, pa tudi vekoviti dokaz naše srčne hvaležnosti kralju Osvoboditelju, ki je zlomil nemu milijonu in dve sto petdesetim tisočem našega slovenskega rodu sovražno igo, ki nas je žulilo in pilo našo moč celo dolgo tisoč-

letje. Bo pa spomenik tudi skrivnostno znamenje neprevarljivega upanja stotisočem, ki bodo telesno sicer odsotni, toda njihove duše, tisočkrat

prečiščene v neizmernem trpljenju, bodo lebdele kakor nevidna glorijska okrog glave svojega dobrega brata kralja Petra, ki je pol stoletja jedel grenki kruh begunca in izgnanca. Letošnji šesti september ne bo le vesel spomin našega narodnega vstajenja, zgodovinska zahvalna nedelja bo ta dan, ko postavimo zadnji mejnik našemu tisočletnemu suženjstvu in znak hvaležnosti svojemu kralju Osvoboditelju. Ves nas hvaležni rod, od deteta pri materinih prsih do onemoglega starčka, drsajočega ob palici, ne le kmet, delavec, obrtnik in meščan, celo pastirji iz najvišjih naših planin bodo prišli na veliki narodni praznik, da se vsi poklonimo njegovemu vzvišenemu spominu, ko še daleč ne moremo preceniti njegovega polstoletnega dela za našo osvoboditev. Pred njegovim spomenikom, ki bo kljuboval tisočletja, mu bomo obljubili, da bomo vedno čuvali neminljivo njegovo življenjsko delo, sad njegovega trpljenja in radosti, našo svobodno domovino Jugoslavijo kot izvrševalci oporoke slavni pradedov: **Kar so dedje začeli, bomo mi nadaljevali. Tako nam Bog pomagaj!**

Sreza Metlika in Črnomelj priključena Dravski banovini

Nj. Vel. kralj je podpisal 28. avgusta na Bledu zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja. S tem zakonom so popravljene meje nekaterih banovin po izraženih in upravičenih željah posameznih krajev, ki so bile v skladu z gospodarskimi interesi in s potrebami čim lažjega prometa med kraji dotičnih banovin.

Sreza Črnomelj in Metlika pripadeta k dravski banovini, srez Čabar pa je združen s savsko banovino.

Dravska banovina obseza zdaj ozemlje, ki ga meji severna meja čabarskega sreza ter državna meja proti Italiji, Avstriji in Madžarski do kraja, kjer preide državna meja proti

Madžarski na reko Muro (severnovzhodno od Čakovca). Od reke Mure gre meja po vzhodnih, odnosno južnih mejah srezov lendavskega, ljutomerskega, ptujskega, šmarskega, brežiškega, krškega, novomeškega, metliškega črnomeljskega, kočevskega in logaškega ter obseza vse obmejne sreze, nadalje občino Strigovo iz sreza čakovskega, vasi Dubrovo in Dubrov breg ter občini Križevljani in Cestice iz sreza varaždinskega ter Presiko, Padvičin, Prahovski in Gornji Mihaljevec iz čakovskega sreza. Dravska banovina se s priključitvijo Črnomlja in Metlike po izločitvi Čabra poveča za 15.500 na 1.156.000 prebivalcev.

Vest o priključitvi k dravski banovini je v obeh srezih vzbudila veliko radost.

Dr. Ivana Laha «Sigmonovo maščevanje», po-vest iz življenja ubožnega dolenskega plemiča Sigmee, čigar oče je prista Zrinjskih. Ko se pripravljala zarota, pride hrabri Sigma na Ozalji, glavni grad Frankopanov, kjer se razvijejo romani mladih ljudi. Naposled nastane boj, ki se ga udeležuje Sigma do katastrofe hrvatskih zarotnikov, nato pa se vrne domov in maščuje zločine očetovih nasprotnikov. Delo riše borbo idealizma proti hlapčevstvu in je napisano izredno živahno in krepko.

Profesorja Mihajla Pupina svetovnoznani lastni življenjepis «Od pastirja do izumitelja», ki podaja pester slike ter nad vse zanimive prizore in premišljanja nadarjenega jugoslovenskega dečka, ki je šel v deželo dolarjev s trebuhom za kruhom, izkusil tam obilo gorja in neprijetnosti, postal naposled profesor na kolumbijski univerzi in znameniti izumitelj. Knjigo je poslovenil doktor Pavel Brežnik.

Uprava Vodnikove družbe prosi vse člane, ki še do danes niso obnovili svoje članarine za leto 1931., da se takoj prijavijo pri svojih poverjenikih ali pa direktno pri centralni pisarni v Ljubljani. Prav tako poziva tudi vse ljubitelje lepih knjig, da takoj prijavijo svoje članstvo Vodnikovi družbi v Ljubljani. Naj ne bo slovenske rodbine, katere vsaj en rodbinski član ni naročnik knjig Vodnikove družbe! Gg. poverjeniki, poagitirajte med svojimi znanci za družbo! Bralec «Domovine» prijavi še danes svoje članstvo pri Vodnikovi družbi!

Letošnje darilo Vodnikove družbe

Zopet bomo dobili štiri krasne knjige — Pristopajte k družbi!

Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala v letu 1931. naslednje štiri nad vse zanimive, zabavne in poučne knjige:

Vodnikovo pratiko za leto 1932. Ohranila bo dosedanje lepo pratikarsko opremo ter prinesla obilo izbranega poučnega in zabavnega gradiva v besedi in sliki. Knjigo krasi 16 strani izvrstnih in zanimivih topografskih posnetkov v bakrotisku.

Ivana Matičiča povest: «Moč zemlje». Pisatelj je živel nekaj let pred vojno med našimi rojaki na Koroškem in ob desetletnici plebiscita je napisal povest o naši lepi zemlji onkraj Karavank. Ni to ljubavna zgodba dveh, treh ljudi, temveč živa pripoved koroške vasi, pisana kolektivno, zajeta iz resničnega doživljanja naše izgubljene zemlje. Povest, ki je ne odložiš, dokler je nisi prečital.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Otvoritev razstave „Ljubljana v jeseni“

Minulo soboto je bila na posebno svečan način na ljubljanskem velesejnu otvorjena letošnja razstava «Ljubljana v jeseni», ki tvori okvir raznim prireditvam v proslavo desetletnice vladanja kralja Aleksandra. Ob navzočnosti predstavnikov velesejma, bana dravske banovine dr. Marušiča ter najodličnejših predstavnikov oblasti in organizacij je razstavo otvorila Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je pripeljala na velesejem v spremstvu dvorne dame Šverljugove. Pred velesejmskim uradom sta kraljico Marijo pozdravila ban dr. Marušič in predsednik velesejma g. Fran Bonač. Nj. Vel. kraljica je pokazala za razstavo veliko zanimanje, saj se je pri ogledu mudila več kakor eno ur. Med živahnimi «živio» kliki in burnimi ovacijami je potem kraljica Marija zapustila sejmišče in se odpeljala na Bled.

Letošnja jesenska velesejmska prireditev je v prvi vrsti posvečena tujskemu prometu. Tujsko-prometna razstava, ki obsega štiri paviljone, je silno zanimiva. Kaže nam poleg slik in starih dokumentov zlasti krasne barvane modele in panorame naših mest in letovišč. Poseben paviljon je posvečen hotelirstvu in gostilničarstvu in nam kaže, kako je treba tujcu postreči, da ostane naš stalni posetnik.

Razstava perutnine in kuncev nas je letos presenetila s samimi izbranimi plemenskimi živalmi in je opaziti zopet lep napredek. Jasno se vidi, kako se ustvarjajo enotni tipi naših domačih kokoši, ki dajejo pri našem podnebjju in pri najpreprostejši hrani najboljše meso in največ jajc.

S prvo nagrado so bile nagrajene: štajerske kokoši g. Josipa Glančnika iz Pragerskega, štajerske kokoši g. Alojzija Slaviča iz Banovceev, p. Križevci, in enake iz Kmetijske šole na Grmu, nadalje plimetke g. Andreja Jenka iz St. Vida pri Stični, kokoši Rhode Island g. Franca Fabjančiča iz Birčne vasi in enake kokoši g. Jaka Seherja iz Višnje gore in končno Hamburški Silberlack g. Dolfa Rohrmanna iz Kranja.

Posebno pohvalo zaslužijo Glančnikove kokoši, ki očitno dokazujejo, kako se poveča s smotrno rejo nesnost kokoši.

Mlade jarčke Kmetijske šole na Grmu, ki so bile izvaljene marca t. l. v Zadružni valilnici, nam prikazujejo lep tip štajerske pasme novega jugoslovenskega standarda, ki je bil določen na lanski anketi v Celju.

Z drugo nagrado so bile nagrajene štajerske kokoši: g. barona Twickla, novo oskrbništvo v Mariboru, g. Margarete Kuhn-Tasch iz Razvanj, g. Frana Novaka iz Notranjih gor, in Leonišča iz Ljubljane ter končno bele štajerke g. Josipa Klemenčiča iz Ljubljane.

Skoro vse ostale kokoši so bile nagrajene s tretjo nagrado ali s pohvalo.

Prijetno nas je presenetila tudi razstava zelenjadi, sirarska in mlekarska razstava in zlasti razstava medu, ki je letos tako bogato opremljena, kakor še nikoli. Zanimanje je seveda tudi za razstavo in poskušnjo vin, ki kaže odlično kakovost vin iz dravske banovine.

Za naše ženstvo je posebno privlačna razstava novodobnega gospodinjstva, ki nam pojasnjuje, kako si lahko s skromnimi sredstvi udobno uredimo dom in pripravimo okusno hrano.

Seveda ne manjka tudi velesejmski del razstave, kjer so bogato zastopani razni stroji, zlasti kmetijski, kakor tudi najrazličnejši izdelki kovinske industrije, kakor najrazličnejše orodje. Odlično je v tem oddelku zastopano tudi naše pohištveno mizarstvo.

Minulo nedeljo je bilo tekmovanje slovenskih harmonikarjev na velesejmu glavna atrakcija. Tekma, ki se je udeležilo 70 tekmovalcev, je pokazala zopet nov napredek. Po celodnevni težki borbi so bila zvečer razdeljena darila naslednjim zmagovalcem v posameznih skupinah:

V diatonični lažji skupini: I. darilo Flisu Josipu (harmonika), II. darilo Lovšinu Alojzu (žepna ura), III. darilo Jankoviču Alojzu (aktovka); v diatonični težji skupini: I. darilo Maveriču Andreju (harmonika), II. darilo Kokalju Alojzu (žepna ura), III. darilo Pristavcu Francu (aktovka); v kromatični lažji skupini: I. darilo Jelničarju Ivanu (zapestna ura), II. darilo Franku Matevžu (zapestna ura); v kromatični težji skupini: I. darilo Kovaču Edvardu (jedilni servis), II. darilo Sameu Rudolfu (zapestna ura); v mladinski skupini: I. darilo Miheu Josipu (harmonika), II. darilo Poljaku Dušanu (harmonika), III. darilo Pograjšku Martinu (aktovka); v ansamblu: I. priznanje Magistrovemu kvartetu in II. priznanje Kmečki ohcetni godbi (kvartet).

Vrednost razdeljenih daril je znašala okrog 10.000 Din. Vsi nagrajenci in ostali tekmovalci, ki so bili pripuščeni k nagradnemu tekmovanju, dobe naknadno tudi še lepe diplome.

Politični pregled

Kakor vsako leto, se je pričelo tudi letos v prvem tednu septembra zasedanje Društva narodov, ki je bilo otvorjeno s sejo Sveta Društva narodov ter konferenco evropskega odbora, katerega predsednik je še vedno bolehaljoči francoski zunanji minister Briand.

Delo društva narodov

je bilo zadnje čase precej zatemnjeno po velikih državnih akcijah, ki so se izvršile na številnih konferencah v Londonu, Parizu, Berlinu in Rimu, kjer so reševali izbrani evropski in ameriški državniki ter finančniki celo vrsto perečih vprašanj brez sodelovanja Društva narodov. Zaradi tega je tudi razumljivo, da letos ne posveča javnost tako velike pozornosti seji evropske komisije kakor bi bilo sicer pričakovati pod drugimi okolnostmi.

Vsekakor pa leži del krivde tudi pri tem odboru samem, ker je pokazal v minulem letu vse prej kakor kako veliko živahnost.

Mnogo težkih ur bo povzročilo v Ženevi zbranim državnikom

vprašanje sklicanja splošne razorožitvene konference,

ki se bo sestala po tolikih mučnih in dolgotrajnih pripravah 2. februarja prihodnjega leta. Posebno ostri bodo spopadi med stališčem francoske in nemške delegacije, od katerih zadržanja je odvisno sploh vprašanje uspešnih izsledkov te mednarodne konference, največje, kar se jih je vršilo po mirovni pogodbi v Parizu.

Mnogo težav bo tudi povzročilo vprašanje akcije za gospodarsko sanacijo Evrope, ker so nasprotstva gospodarskih interesov po posameznih prizadetih državah še vedno kljub vsem bremenom in posledicam splošne svetovne gospodarske krize tako velika, da še dolgo ni upati, da bi se posrečilo najti kako sporazumno rešitev tega vprašanja.

Manjši pomen, kakor lansko leto, bo imelo vprašanje narodnih manjšin,

ki ga spravljajo v ospredje Nemci že nekaj let. Položaj Nemčije je danes pač tak, da se mora zadovoljiti z obrambno politiko v vprašanju akcije za zaščito narodnih manjšin. Mnogo dela bodo imeli tudi nemški delegati z maskiranjem častnega umika v vprašanju av-

Ivan Albrecht:

Jeza usode

Starejši brat strmi. Odtod je torej ves strup? Klara! — Kako je zdaj miren ob Lotarjevi izpovedi.

Lotar govori, preskakuje v zvezah vse dogodke — zdaj je pri Olgi, zdaj pri Leliji, zdaj pri Klari.

«Kaj imaš z Lelijo? Kakšna Lelija?» išče Herbert miselne zveze in Lotar živo razodene videnje, ki ga je imel minulo noč.

«Po vsem tem, vidiš, sem hotel biti močnejši mimo usode. Bal sem se, da bi utegnila Olga biti izbrana za tisto žrtev, in sem hotel prepričati. In veruj, da iz mojih ust Olga še zdaj ne ve, da leži v lopi mrtva njena mati!»

Presunljiv krik obema zastavi besedo. Olga se je bila med njunim razgovorom zavedla v svoji sobi in začela tavati po gradu. Zaslišala je razburjeno govorjenje iz viteške dvorane, pa je tiho vstopila in čula Lotarjevo strahotno spoved.

«Herbert — Lotar —!»

Olga krili z rokami in lovi sapo, se opoteka in omahuje, se bori za besedo in ne more niti zajokati, s tako silo jo je udarila veri, da leži spodaj v lopi — njena mati. Ko pa hoče planiti venkaj, jo Herbert zadrži.

«Pusti me, Herbert, pusti me k — materi —»

Komaj izreče, se že duši v solzah. Izmučena omahne in Lotar skoči, da bi jo prestregel v

roke, toda Herbert se kakor skala vrže mednju. Njegov pogled srdito blisne po Lotarju, medtem ko desnica nežno boža Olgi lase.

«Nikar jih ne poslušaj, grlica moja! Zlo so ti storili, ali jaz jim povrnem, da bodo na veke pomnili, kdaj so se drznili brskati po templju moje sreče!»

Ne da bi se še kaj zmenil za brata, odide Herbert z opotekajočo se soprogo venkaj. Spodaj ju prestreže grofica Klara:

«Kam tako mrko, dragi svak?»

Herberta mrzlo stresa ob pogledu na to hladno žensko. Mimogrede sreča grofov pogled njene lokave oči in v hipu ga obide kesanje spričo misli, ki so ga motile davi pri črni maši.

«Računi ne veljajo vselej tako, kot jih kdo napravi», se ponosno vzravna grof.

Klara za hip naguba čelo:

«Mene, vem, so doslej še vedno ukanili —»

«A mene ne bodo nikoli», se porogljivo nasmaje Herbert in z nemim poklonom odide z ženo.

«Če računi ne, pa vsaj ciganke», sikne Klara za odhajačima in se trese od jeze, ko vidi, kako oblastno se vede Herbert po gradu, po n j e n e m gradu. Grofico Olgo posadi na konja, sam pa stopi k valptu in ma z ostrim poudarkom naroča to in ono, potem grajski par odjezdi, medtem ko se Bartol Rottenkörn s hlapci lofi mrtve Margit. Ne da bi koga vprašali, zavijejo truplo v rjuhe in odidejo z njim.

Grofica Klara dreveni od jeze. Kakor razjarjena kača oddrvi v viteško dvorano, kjer še vedno drhti in bridko sanja Lotar.

«Grof,» sikne soproga, «ali nič ne vidiš, kaj se godi pri nas?»

Lotar se ozre in molči. Njegov obraz je kakor poveljčana podoba bolečine.

«Kaj res ne vidiš, kako naju ponižujeta?» se vedno bolj razvema grofica Klara. «Kakor na svojem gospodaritu pri nas in ukazujeta in vrhu tega me Herbert še zasmehuje in žali.»

«Življenje nas vse dan za dnem ponižuje in žali», trudno odvrne Lotar.

«Norec», občuti Klara, vendar se premaga in samo toži dalje:

«Cigankino truplo je ukazal odnesti —»

«Kdo?»

«Herbert!»

«Siromak!» vzdihne Lotar in soprogo to še bolj razkači:

«S tem je izkopan med njim in med nama prepad, ki ga lahko premosti samo — smrt!»

«Smrt, smrt, draga soproga! Lelija prihaja po nedolžno žrtev in jaz ne morem zadržati tega strašnega klica. Jeza užaljane usode je rodila sadove, ki dozorevajo.»

Blazen ogenj v Lotarjevih očeh prestraši gospo Klaro. Brez besede obrne možu hrbet in trdo odide iz dvorane.

strijsko-nemške carinske unije, kateri se bosta morali odreči obe prizadeti državi, če hočeta računati na kako uspešnejšo pomoč Francije in njenih zaveznic pri akciji za omiljenje gospodarske in finančne krize.

Veliko pozornost je vzbudilo poročilo, da je podala 24. avgusta

Macdonaldova vlada ostavko,

ki je bila kljub vsem prizadevanjem predsednika Macdonalda neizbežna. Ostavko vlade so izzvala nasprotstva v delavski stranki proti predlogom Macdonalda in tovarišev za izvedbo štednje v državnem proračunu. Po ostavki vlade se je sestal Macdonald takoj z voditelji konservativcev in liberalcev ter sestavil z njimi koalicijsko vlado, v kateri so ostali samo štirje člani bivšega Macdonaldovega kabineta. Vsi ostali njegovi sotrudniki so prešli v opozicijo, med njimi tudi bivši zunanji minister Henderson. Novemu kabinetu predseduje Macdonald, dočim je podpredsednik voditelj konservativcev Baldwin, notranji minister pa zastopnik liberalcev Samuel.

Nova vlada je sestavila obširen program za sanacijo državnih financ ter bo vztrajala na svojem mestu le toliko časa, dokler ne bo izveden njen program. Korak Macdonalda, ki se je odločil, razcepiti s svojim nastopom angleško delavsko stranko, katere glavni ustanovitelj je bil baš on sam, je povzročil globok odmev ne samo v angleški, temveč v vsej svetovni javnosti.

Precej tajinstvena pa so že nekaj mesecev trajajoča

pogajanja med zastopniki pariške vlade in sovjetov

za sklenitev pogodbe o nenapadanju in pa za sestavo trgovinske pogodbe. O teh pogajanjih je bilo čuti najrazličnejše domneve, vsekakor pa je gotovo, da je položaj obeh delegacij zelo težaven, ker morajo razpravljati o raznih težkih vprašanjih, kakor so: likvidacija carskih predvojnih dolgov, omejitev sovjetskega dumpinga ter priznanje nedotakljivosti rumunskih in poljskih državnih mej proti Rusiji.

V solnčni Portugalski so imeli v teku zadnjih dni

že dvajseto revolucijo,

ki pa je bila udušena v desetih urah. Uprli so se vojaki, ki so zahtevali odstop vlade in diktatorja Carmona. Upor so zadušile vladi

Že za časa naših prababic...

je prala gospodinja najrajši s čistim milom „Jelen“. Od tedaj je minilo več ko 80 let — zdaj pere že četrti rod s

SCH J 3

**SCHICHTOVIM
MILOM „JELEN“**

vedno tako kakor prej, vedno enako dobro

XIII.

Grof Herbert je odredil vse potrebno, da je Margit izginila brez sledu in tudi zogljenele ostanke nesrečne Janke so njegovi ljudje izgrebli iz pogorišča ter spravili v kraj; vzlic tej skrbni pazljivosti pa se mu je izmuznil v zmedji, ki jo je bil provzročil požar, stari Janoš. Zavesa, da še vedno živi taka nevarna priča osovražene minulosti, je pregnjala odločnega graščaka kakor nevidna kača. Niti v sanjah se je ni mogel otresti. Noč za nočjo se Herbert v snu boril s pretkanim ciganom, ki mu je očital grehe in ga napadal in davil, da je nesrečni grof čisto ves poten planil iz sanj in se še potlej dolgo boril z domnevno pošastjo. Zivljenje v gornjem gradu je zbog tega bilo hujše mimo najbolj črnega pekla. Služinčad se je plaho križala in si šušljala najstrahotnejše zgodbe o pošastnih prikaznih, ki baje noč za nočjo strašijo po gradu, preganjajo gospoda, mučijo gospo in uganjajo sploh take pošastne grozovitosti, da se krščenemu človeku že ob sami misli nanje morajo zježiti lasje.

Lotarja ni bilo posihmal nič več v grad. Najsi tudi Herbert ni niti z najneznatnejšo besedo omenil brata, ga je le težko pogrešal. Izprva je menil, da je praznina, ki je po razstanku z bratom ostala v njem, samo trenuten in brezpomemben pojav. Skušal si je dopovedati, da ne pogreša Lotarja nič drugače nego žival, ki se je je bil navadil in mu je do neke mere postala draga. Vzlic takšnemu prizadevanju pa se je kmalu moral prepričati, da je mesto, ki ga je dotlej v

njegovem srcu zavzemal brat, ranjeno in da se ta rana noče zaceliti. Začel je čutiti, da je ravnal napak, ko se je z Lotarjem igral kakor z bitjem brez lastne volje. Še več! Kadar je pomislil na Klara, si je moral nehoče priznati, da si je vse gorje prav za prav pripravil sam. Brez njega bi Klara nikdar ne bila Lotarjeva soproga, brez nje pa gotovo ne bi bilo nikoli prišlo do mrkih dogodkov, ki so jeli zdaj bolj in bolj resno ograzati grad in njegov rod.

Dasi živa podoba grofa Jurija, pa Herbert le ni bil to, kar je bil njegov oče. Medtem ko so očeta udarci le jačili in jeklenili, je prišel Herbert zdajci pešati in se mehčati. Začel si je očitati, da je uničil življenje, ki bi se mu brez njega morda smejala sama čista in neskajljena sreča. Bolj ko se je Olga vdajala žalosti in topemu obupu, bolj je Herbert spoznaval, da jo resnično ljubi in da zanj ni sreče brez nje.

Gospa Olga se ni niti ganila iz sobe. Komaj teden dni po cigankini smrti pa so jo premagale bolečine. Rojenice so obiskale gornji grad, toda dete je moralo brez življenja na svet. Cim je Herbert izvedel, da je njegov prvorojenec mrtev, se je sesedel in omahnil kakor posekan hrast. Stari Bartol je nemo stal pred njim in čakal, kdaj gospod premaga bolečino. Dogodki zadnjih dni so tudi njega močno prevzeli in kdorkoli ga je videl, se je zavzel.

«Čez noč se je postaral za celih deset let», so se čudili kmetje, trdno prepričani, da so vsega tega krive čarovnije jezne ciganke, ki je go-

tovo še preklela grajske, preden je na veka odšla v peklenko domačijo.

«Vaša milost,» je po dolgem času zahropel valptov glas, «prosim, da odredite glede otroka. Gospa grofica še nič ne ve o novorojenčkovih usodi in ne vem, ali naj —»

Rottenkörnjeru je zastala beseda in ves upognjen se je prestopal z noge na nogo, kakor bi česa iskal, dokler ni naposled zamolklo izdaval iz sebe:

«Blagovolite odrediti, ali naj blagopokojnega slovesno položimo na mrtvaški oder ali —»

Blagopokojni! Grofa je udarilo kakor oster meč: Blagopokojni — preden je sploh začel živeti! Mukoma je naročil valptu, da ne želi nikakega hrupa. Mrlička naj ne devajo na mrtvaški oder, ampak naj ga drevi tiho polože v rodbinsko grobnico.

«Naj pošljem po duhovnika?»

«Seveda», je menil grof, vendar je izrazil željo, naj ne hodi pater Fulgencij, ampak kdo drugi, naj bo že kdorkoli. Pride naj človek, ki ima dar govora in sposobnost, vzbujati v potrtih spet vero in zaupanje. Valpet je razumel, kam meri gospodarjeva želja, pa je tudi čutil, kakó težka bo nje izpolnitev. Nemo se je poklonil in drsajočih korakov odšel, da po svojih močeh izpolni grofovo naročilo.

«Častiti oče,» je dejala grofica Olga, «vse, kar mi pripovedujete o božji neskončni previdnosti in dobroti, je lepo in tolažilno in vam tudi vse rada

zveste čete, ki so vzpostavile mir. V borbah po rlicah je bilo 40 upornikov ubitih, nad 400 pa več ali manj hudo ranjenih.

V Londonu se vrše obširne priprave za otvoritev indijske konference, ki se bo sestala 5. septembra ter razpravljala o vseh indijskih vprašanjih, predvsem pa

o sestavi nove indijske ustave.

Na to konferenco je odpotoval po dolgem oklevanju tudi voditelj indijskih nacionalistov Gandi. Ob njegovem odhodu je prišlo do krvavih spopadov med njegovimi pristaši in poborniki nepopustljivih indijskih nacionalistov, ki zamerjajo Gandiju, da je odšel v London.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

USPEHI JESENSKEGA GNOJENJA PRI ŽITU.

Lansko leto sta se v Leskovcu pri Krškem izvedla dva gnojilna poskusa pri zimski pšenici in zimskemu ječmenu, ki sta za nas prav poučna in vredna posnemanja. Oba poskusa sta pokazala, da se dá z umetnimi gnojili doseči prav lepe uspehe, ako jih pravilno rabimo in se poslužujemo tudi pri žitu polnega gnojenja. Tako gnojenje se je dosedaj najbolj obneslo pri krompirju in pesi, pri travnikih itd. Pa tudi pri žitu je dobičkanosno, kakor kažejo doseženi uspehi v Leskovcu.

Gnojenje za pšenico se je vršilo dne 16. oktobra, setev sama pa 28. oktobra, torej 12 dni pozneje. To je treba poudariti, ker je potrebno, da gnojimo 10 do 14 dni pred setvijo. Vzlic bolj pozni setvi je mlada strn dobro prezimila. Žetev se je vršila pri ječmenu 24. junija in pri pšenici 7. julija. Ves pridelek zrnja je bil natančno stehlan, slama pa ne, dais bi bili tudi ti podatki važni.

Vsak poskus se je priredil na treh parcelah z enako zemljo in lego. Zemlja je bila glede svoje sestave kemijsko preiskana po dr. Neubauerjevi metodi in so se potrebna gnojila določila na podlagi te analize. Prva parcela I je bila polno gnojena (preračunjeno na ha) z 100 kg 40%ne kalijeve soli, 250 kg Thomasove žlindre in 100 kg apnenega dušika; II. parcela je bila nepopolno gnojena s 250 kg Thomasove žlindre in 100 kg apnenega dušika; III. parcela je ostala nepogno-

jena. Pri določitvi uspehov so se računala umetna gnojila po cenah Kmetijske družbe, 100 kg pšenice po 160 Din, 100 kg ječmena pa po 140 Din. Dosegli so se sledeči uspehi:

1.) **Pri zimski pšenici.** Pridelek je znašal na I. parceli 1540 kg na 1 ha, na II. parceli 1230 kg in na III. parceli 950 kg. Napram negnojeni III. parceli se je pridelalo na I. parceli za 590 kg več zrnja, tako da znaša vrednost večjega pridelka 944 Din. Če odbijemo stroške umetnega gnojila v znesku 629 Din, nam ostane **315 Din** čistega dohodka. Na nepopolno gnojeno II. parceli je znašal pridelek 1230 kg, torej za 280 kg več kakor na nepognojeno III. parceli. Ker znaša večja vrednost pridelka 448 Din, stroški pa 455 Din, se pokaže izgube za 7 Din.

2.) **Pri zimskem ječmenu.** Na I. parceli se je pridelalo 1710 kg na 1 ha, na II. parceli 1340 kg in na III. parceli 1080 kg. Napram negnojeni III. parceli se je pridelalo na I. parceli za 630 kg več zrnja. Ker znaša njegova vrednost 882 Din, stroški gnojenja pa 629 Din, se pokaže čistega dohodka **253 Din**. — Na II. parceli, nepopolno gnojeno, znaša pridelek 1340 kg, napram negnojeno za 360 kg več. Ker znaša ta vrednost skupaj 504 Din, stroški gnojenja pa 455 Din, ostane le 49 Din čistega dohodka.

Ti uspehi nas uče sledeče: 1.) Tudi za zimsko žito velja polno gnojenje, t. j. gnojenje s fosforovo kislino, dušikom in kalijem. 2.) Z umetnimi gnojili je gnojiti 10 do 14 dni pred setvijo. 3.) Tudi gnojenje žita z umetnimi gnojili je dobičkanosno, ako se pravilno izvrši, o čemer se lahko prepričamo z gnojilnimi poskusi. 4.) Enostransko, t. j. nepopolno gnojenje ni dobičkanosno. 5.) Kakovost žitnega zrnja je bila na polnognojeno parceli veliko boljša. 6.) Na polnognojeno parceli so učinkovala umetna gnojila tudi pri sledečih strniščnih sadežih. 7.) Prav ugodno je delovala v tem primeru 40%na kalijeve soli, kakor je povzeti iz pridelkov na polno gnojeno in nepopolno gnojeno (brez kalija) parceli. 100 kg kalijeve soli je pripomoglo v tej sestavi gnojil pri pšenici za 310 kg več zrnja in pri ječmenu za 370 kg. To kaže, da je naša zemlja potrebna tudi kalija, kakor se je to dognalo v tem primeru tudi s kemijsko preiskavo zemlje.

Ves ta uspeh nam pa kaže, da so tudi zimska žita hvaležna za umetna gnojila, ako jih pravilno rabimo in o pravem času, in da so pri polnem gnojenju tudi dobičkanosna.

KROMPIR V GOŠČI POZNEGA PLEVELA.

Če pogledamo v poznem poletju na naše njive, najdemo med krompirjem vse polno nadležnega plevela, ki dela časih prav veliko škodo, za katero se pa premalo zmenimo, dasj trpi vsled te gošče vsa njegova rast in rodovitnost. Ne le da duši plevel krompirjeve rastline, jim jemlje tudi potrebno svetlobo, zrak in prostor. V zemlji pa krade potrebno hrano, kar se pozneje vse pozna na slabšem razvoju in manjši rodovitosti. Najbolj se prikazuje ta plevel na težki in dobro gnojni zemlji. Kot pozni plevel nastopa v tem času posebno **dresenj, loboda, vrtni mleček, muhič in kostreba**, torej plevel, ki se sploh rad pokaže med okopavino in ki napravi mnogo semen, da se z njim razmnožuje od leta do leta. Po takih njivah je zemlja vsako jesen polna tega poznopoletnega ali strniščnega plevela. Zato ga nahajamo zlasti dosti po krajih, kjer gojimo tudi strniščne sadeže.

Dasi nam dela ta plevel veliko škodo, vendar ne storimo nič, da bi se ga rešili. Ko je krompir okopan in osut, je navadno vse delo zanj končano. Nihče se ne zmeni za poznejše obdelovanje, in naj je krompir tega dela še tako potreben, Delamo le to, kar smo od nekdanj vajeni, prav zato se pa tudi tako težko rešujemo obilnega plevela. Kvečjemu da krompirišče s plevelom vred pokosimo, preden ga izorjemo, ali pa da med krompirjem plevel porujemo (pomulimo), preden ga začnemo izkopavati, tedaj ob času, ko se je plevelno seme že osulo. Vsa škoda po plevelu je v tem času že dovršena.

Krompir in druge okopavine pridelujemo v kolobarju tudi s tem namenom, da plevel zatiramo in zemljo čistimo. Pri nas pa naravnost gojimo pozni plevel, ker dopuščamo, da nam med krompirjem in drugimi okopavinami zori in otresa svoje seme. Če hočemo vso to škodo, ki jo dela pozni plevel, odvrčati — in to je naša dolžnost —, potem je treba, da tudi pozni plevel pravočasno zatiramo. Ko je krompir že osut, ga lahko v ta namen še enkrat osujemo, da uničimo nastali plevel, ali ga pa oplevemo. Dvakratno osipanje zaradi plevela ni nič novega. Po drugih krajih se že dolgo izvaja. Njiva s krompirjem naj ostane do zadnjega kolikor se dá čista. Prav tako tudi druge okopavine, ki nosijo prav zaradi tega tudi svoje ime. Tako obdelane sadeže je tudi lažje izkopavati ali pa izrjavati. V prvi vrsti pa dosežemo s tem boljše in bogatejše pridelke.

verjamem, vendar ne vem, kakšni bi bili vaši občutki, če bi bili zdajle na mojem mestu.»

Pater Evzebij je bil častitljiv mož, ki je gledal življenje zgolj še z vidika smrti. Starost mu je upognila život, pobelila lase, nagubala obraz in tako zastrla vid, da je razločil ljudi le še kot zabrisane sence. Vzlic temu se je še vedno z veliko vneto posvečal dušnem pastirstvu in so ga njegovi duhovski predstojniki zlasti radi pošiljali k takim osebam, pri katerih bi manj izkušeni duhovnik ne mogel pričakovati uspehov.

Ko je tedaj pater Evzebij spoznal, kako globoko je ranjena grofica, ji je svetoval, naj skuša v spovedi najti leka. Omenil ji je, da je uprav spoved čudovita ustanova, ki ne ustreza samo božji volji, ampak tudi človeški naturi. Vsako razumno bitje doživi trenutke, ko čuti nepremagljivo potrebo po razkritju samega sebe in trpi, če ne najde primerne človeka, ki bi se mu lahko brez strahu zaupalo.

«Vidite, gospa grofica,» je nadaljeval častitljivi starček z glasom, ki se je zdel Olgi kakor blažilno mamilo, «kar poveste meni, poveste grobu. Vihre življenja so daleč za mano. Moja vnanost vam že sama po sebi lahko pove, da čakam samo še božjega poziva. Karkoli vas teži, mi lahko razodenete v zaupanju, da vas ne bom sodil —»

Grofica se je dolgo borila sama s seboj, nazadnje pa so ji zapolzele solze po licih.

«Kar teži mene, častiti oče, ni nič drugega nego greh mojega rojstva —»

«Nikar takih besedi, draga hčerka v Kristusu! Vsi moramo biti Bogu hvaležni za dar življenja!»

«Da, da,» je hlastno prekinila Olga, «saj sem kaj hočete reči. Toda če vam odkrijem svojo skrivnost, se boste zgrozili in —»

«Nič se ne bom zgrozil, ker vem, da je ni skrivnosti, ki ne bi bila Bogu očita —»

Olga je uprla v starca svoj krotki pogled. Od joka nekoliko rdeče obrobljene oči so bile kakor dvojica čudovito zasenčenih draguljev.

«Častiti oče,» se je naposled premagala Olga in je na široko odprla svoje srce. Govorila je o svojem pokolenju, o mladosti, o ljubezni do soproga, o prikaznih, ki so jo pričele begati to jesen in o strašnem odkritju, ki jo je doletelo šele zdaj prav zadnji čas: da je rodna polusestra svojega soproga! Z blaznim drgetom je jecljala, kakšna groza jo obhaja, ko misli na svoje dete. Rada bi ga videla in se hkratu boji trenutka, ko mu bo morala pogledati v nedolžne oči, ki so tako brez krivde, pa vendar za vse žive dni zadržanovane z neizbrisnim madežem krvostranega rojstva —

Beseda je tonila v solzah in nazadnje onemela, pater Evzebij pa je globoko vzdihnil. Zdelo se mu je, da je zdajle najprimernejši trenutek za sporočilo novice, ki je grofica še ni vedela.

«Vidite,» je dejal, «kako se je tudi tukaj pojavil prst božji. Vaša skrivnost je res grenka in vaše trpljenje veliko, toda božja ljubezen je še večja. Še preden ste se mogli nadejati, vam je priskočila na pomoč.»

«O, gospod, če so vaše besede samo gola tolažba, je škoda truda,» je vzdihnila grofica.

«Ne samo besede, temveč resnico vam moram povedati z njimi,» je resno vztrajal redovnik in ji z vso obzirnostjo sporočil, kje je njeno dete. Tedaj je grofica široko odprla oči, zakrilila z rokami in se sunkoma skušala pognati kvišku:

«Joj, pomagajte, ljudje! — Jurij, grof Jurij, oče, bes, kam mi neseš otroka?!»

Krik je bil tako divje presunljiv, da se je stari redovnik nehote dvignil. Grofica je bila tako nemirna, da ni slišala nobene njegove besede več, pa je moral celo redovnik zaklicati na pomoč. V hipu je prišel v sobo grof Herbert, dvoje strežnic, a za njima še Bartol Rottenkörn, Grofici je bilo videti, kakor da pozna samo njega. Z blazno plamtečimi pogledi se ga je oklenila in mu grozila:

«Beži, pes lokavi, da se ne odpre zemlja in te ne pogoltne! Vse si vedel, volk! Vrni mi mater, da poginem z njo —!»

Grof Herbert se je tresel kakor trepetlika. Strmeče je gledal zdaj redovnika, zdaj soprogo, potem spet valpta, ki je stal kakor kip. Oči so mu bile zlezle čisto nekam pod resaste obrvi, ko je mrmljal nekšne nerazumljive besede.

Pater Evzebij je bil edini, ki se je še obvladal. Velel je strežnicama, naj molita namesto gospe, in začel izgovarjati besede odveze. Mirno, uspavajoče govorjenje redovnikovo je tudi zdaj pomirilo Olgo. Utrujena je obsedela na postelji in topó strmela predse,

Plevelne rastline niso med kmetijskimi rastlinami nič drugega kakor popolnoma razvite zjedalke. Zaradi tega jih moramo dosledno preganjati. Čiste njive naj so v ponos slehernega poljedelca!

Sejmi

7. septembra: Planina pri Črnomlju, Topolovec, Št. Pavel pri Preboldu, Ormož, Zagradec, Št. Peter pod Svetimi gorami, Slivnica, Kranj, Sv. Jedert, Šmarjeta pri Rimskih toplicah, Mozirje, Št. Jurij ob Taboru, Vojnik, Livold, Sv. Vid pri Ptuj, Slovenjgradec, Sv. Lovrenc pri Prožinu, Tinsko.

9. septembra: Gradac pri Črnomlju, Gornji Boštanj, Lukovica, Velike Lašče, Kamnik, Bučča vas, Dobje, Turnišče.

10. septembra: Puconci.

12. septembra: Ruše, Črmošnjice, Veliko Mraševo, Loka pri Zusmu.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah: 1 dolar za 56'10 do 56'20 Din; v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 796'10 do 798'50 Din;

100 italijanskih lir za 296'27 do 297'17 Din;

1 dolar za 56'52 do 56'68 Din;

100 francoskih frankov za 222'07 do 222'73 Din;

100 češkoslovaških kron za 167'71 do 168'21 Din.

Tedenski tržni pregled

Jajca. Ker produkcija jajc nazaduje je nastopilo čvrstje razpoloženje tako pri nas kakor tudi v inozemstvu. Cena, ki jo plačujejo naši izvozniki se je v zadnjem tednu dvignila od 67 1/2 pare na 82 1/2 pare za komad.

Hmelj. V Savinjski dolini se je hmeljska trgovina že prav lepo razvila. Letos so naši hmeljarji obrali le prvovrstno blago. Nakupovalci so prvotno plačevali 7 do 8 Din kg, sedaj pa plačujejo za povprečno blago že 10 Din in za najlepše partije 11 Din.

Kratke vesti

— **Kdaj preneha davčna obveznost.** Od obrtnikov, ki so morali prenehati zaradi današnje krize z delom, prihajajo pritožbe, da se jim kljub vrnitvi obrtnega lista še vedno predpisuje

davek. Obveznost davka od poklicev preneha na koncu onega meseca, ko se neha izvrševati obrt. Če obrt tudi še potem izvršuje, ko vrne obrtno dovoljenje, je še vedno dolžan plačevati davek. Davčni zavezanci morajo v 14 dneh prijaviti davčnemu oblastvu prenehanje davčne obveznosti.

— **Pšenico namesto gotovine.** Trgovska zbornica v Velikem Bečkereku objavlja, da so mnogi trgovci in druga podjetja na njenem teritoriju sklenili, da bodo za dospelje terjatve namesto gotovine prevzemali tudi ustrežajočo količino pšenice po ceni, ki je določena z zakonom o uvozu in izvozu pšenice z dne 5. julija 1931.

— **Na Jernejev sejem v Novem mestu** je bilo pripeljanih 535 prašičev, 444 goved in 18 konj. Kupčija se je živahno razvila in je bilo veliko blaga razprodanega. Cena goveji živini, ki doslej ni imela skoro nobene prave cene, je poskočila kar za 50 odstotkov. Voli so se plačevali po 7 Din kilogram, prašiči za klanje po 8 Din in za rejo par 200 Din.

— **Komisije za pregled sadja.** Kakor smo že poročali, so bile s sklepom bana dravske banovine postavljene v zmislu pravilnika o kontroli svežega sadja pri izvozu komisije v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuj, Ljutomeru, Murski Soboti in Novem mestu, komisarji pa v Logatecu, Kranju, Radovljici, Kamniku, Kresnicah, Laškem, Brežicah, Krškem, Št. Petru v Savinjski dolini, Smartnem ob Paki, Velenju, Slovenjgradcu, Dravogradu, Št. Juriju ob južni železnici, Rogaški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Konjicah, Slovenski Bistrici, Mariboru, Pekrah pri Limbušu, Vuhredu, Prevaljah, Ptuj, Središču ob Dravi, Ljutomeru, Kapeli pri Radencih, Murski Soboti in Dolnji Lendavi. Izza 12. septembra bodo te komisije in ti komisarji pričeli poslovati po pravilniku o kontroli svežega sadja pri izvozu. Po predpisih tega pravilnika je ves izvoz sadja podvržen kontroli od strani teh specialnih kontrolnih organov. Vsaka izvozna pošiljka svežega sadja mora biti opremljena z overenjem o kakovosti, ki mora vsebovati: 1. Ime in naslov pošiljatelja in število overenja, izdanega dotičnemu izvozniku od centralne komisije za sadje pri trgovinskem ministertvu; 2. po možnosti namembni kraj v inozemstvu; 3. vrsto sadja in kakovost; 4. število in obliko zabojev; 5. bruto teža; 6. številko vagona; 7. kraj in dan pregleda; 8. žig in podpis komisije ali komisarja (odnosno sreskega kmetijskega referenta). Ta overenja bodo izdajale komisije, odnosno komisarji za pregled sadja, ki vrše tudi

Svileno perilo bo
dvakrat tako trajno.

če jemljete za pranje

pregled in klasifikacijo blaga. V krajih, kjer se sadje nalaga na vagonne in kjer ni komisije, odnosno komisarja, lahko izvrše pregled komisije ali komisarji iz najbližjega kraja ali pa sreski kmetijski referenti. Pošiljke, namenjene za izvoz, ki niso opremljene z predpisanim overenjem, se ne bodo sprejemale za prevoz.

— **Vojaki bodo dobivali sadje.** Zadruga za brezalkoholno predelavo sadja v Beogradu je predložila vojnemu ministertvu, naj bi dobivali vojaki kot redno hrano tudi sveže in konzervirano sadje. V utemeljitvi je rečeno, da je večina vojakov s kmetov in vajena jesti sadje, da bi pa bilo to tudi velikega gospodarskega pomena, zlasti glede na krizo naših vinogradnikov. Vino nima nobene vrednosti in nič ne pomaga produ-

Grof Herbert je globoko sklonil glavo. Morda je bil Bartol Rottenkörnner edini, ki je opazil solzo na njegovem licu. Valpta je streslo: To je torej končni sad grofovske oblasti in moči; ena sama solza na moškem licu!

In valpet se je spustil na kolena, da so zahreščale kosti v ostarelih sklepih, pa je molil:

«O moj Bog, ti in vsi moji grehi so mi resnično žal —»

Ko je bilo končano, se je grof Herbert vpravil. Odšel je z redovnikom, ki mu je zunaj brez pridržka ukazal, naj pregleda svojo vest in ukrene vse, kar je potrebno za rešitev —»

«Česa?» mu je segel grof v besedo.

«Gospod,» je mirno odvrnil starček, «sam gotovo najbolj veste, česa vam je treba, jaz pa vam rečem le to, da vas ne reši ne čast ne oblast, če ne boste hoteli sami sebe rešiti!»

Herbert se ni mogel premagati. Povabil je redovnika v svojo delovno sobo in mu po kratkem oklevanju še sam zaupal, kar ga je trlo in težilo.

«Tega ne bi bili smeli nikdar storiti,» mu je dejal menih, ko je pravil, iz kako nesebične in iskrene ljubezni je vzel Olgo za ženo.

«Verjemite, častiti oče, da nisem verjel govoricam, ki so mu tu in tam prišle na ušesa. Zdelo se mi je vse zgolj izrodek domišljije, prazne marnje, ki jim nisem pripisoval nobene važnosti.

«Kar se je zgodilo, bodi pozabljeno,» je resno, skoraj dostojanstveno govoril stari, «toda zakonske skupnosti mora biti konec, četudi gospa grofica okreva —»

To je bil za Herberta poslednji in najhujši udarec. Bil mu je, da bi zarjul kakor lev, vendar je samo v nemi boli krčil pesti. In kakor kačo je videl pred seboj hladno gospo Klaro. Njen obraz je bil poln zmagujočega zasmeha.

«Povedal sem, a sodil bo Bog,» je dejal pater Evzebij za slovo.

Herbertu se je zazdelo, da so se zaprla grobna vrata za njim, ko se je po redovnikovem slovesu spet vrnil v svojo sobo.

XIV.

Zima je minila in na dolgočasna grajska okna je potrkala pomlad. Vse je zelenelo, po vseh rebrih in brdih so klile trobentice in jetniki, beli zvončki in vijolično-rožne pljučnice, marjetice in kelihasti žafrani. Drevje se je odevalo v zeleno, vrbe so bile polne mačic in črni trn je bil kakor nevesta ves bel, ož, vse vse je bilo prerajeno, le v Olgino srce ni več moglo prodreti solnce. Ko so malo pred svečnico našli zmrzlo truplo pod pečiniami gornjega gradu, je grof Herbert takoj spoznal v njem Janoša, Olginega strica. Hotel je popraviti prejšnje napake; zato je dal mrliča kakor grofa položiti na mrtvaški oder, toda Olga ni ničesar več razumela, naj ji je Herbert še tako toplo govoril in jo prosil odpuščenja. Včasih je pela kakor brezskrbna mladenka, včasih je začela nenadoma jokati, klicati mater in rotiti očeta, naj ji vrne otroka, večinoma pa je topo sedela kje na stnem in prestrašeno kriknila, čim je zaredala kakšno živo bitje. Bili so često trenutki,

ko se ni bala samo ljudi, ampak celo ptice, ki je zafrotala mimo okna.

In življenje v gornjem gradu je bilo hujše kakor v ječi.

V spodnjem gradu so se vlekli dnevi kakor megla. Gospa Klara je bila izprva vesela svoje zmage, ko pa je videla, kako Lotar iz dnev v dan hira in vene, jo je začelo žgati in skeleti.

Po veliki noči se je pričel dopolnjevati njen čas, pa je bila sama in zapuščena kakor volkulja. Lotar je ni hotel niti videti niti razumeti. Slednje neznosti se je bal kakor strupa in se ni brigal niti za gospodarstvo. Ko so pozidavali požgano pristavo, je morala vse imeti na skrbi grofica Klara sama. Niti za to ni bil Lotar, da bi bil šel pogledat in bi povedal, ali mu je delo po volji, ko je bilo končano. In gospa Klara se je često bridko razjokala, ko je spoznala, kako si je v želji po moči in oblasti sama za življenja izkopala svoj grob.

Med obema družinama ni bilo niti ene vezl več. Nikdar nobenega obiska, nikdar nobene besede, kakor da bi ne bili nikoli vedeli drug za drugega.

Potem se je nasmejal maj. Grofica Klara je bila medtem že dala življenje sinu. Mali je bil krepak in zdrav, a tretji teden se brez krsta.

Tedaj se je Lotar odločil, da pojde in povabi brata v botrinjo.

Grofico Klaro je streslo: «Ali si ob pamet?» «Prepad, ki je med nami, premosti lahko samo smrt ali pa — življenje», je zamolklo od-

centom, ker se troši doma in obremenjuje proračun. V naši državi se pridela 300 milijonov litrov vina na leto, izvozimo ga pa največ pet milijonov litrov. Lani je kupilo vojaštvo za deset milijonov dinarjev vina, kar bi zadostovalo za velike količine svežega grozdja, ki bi predstavljale ogromno količino redilnih snovi in bi lahko popolnoma nadomestile drugo hrano.

DOPISI

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO. Prejšnjo nedeljo, 23. avgusta, je nagle smrti umrl Jaka Debeljak, najstarejši poljanski fant in gospodar nekaj največje, daleč izven Poljanske doline znane domačije pri Vidmarju. V soboto prej je še hodil okrog, a v nedeljo ga je pograbilo in je v nekaj urah podlegel oslabeledosti srca. Pokojni, 63 let star, je bil dlje časa v Ameriki ter je prinesel od tam neke čudne nazore, po katerih je tudi tu hotel živeti kot nekak čudak in človek zase. Tudi v političnem prepričanju, kolikor ga je imel, je imel svoje misli in svojo sodbo. Bil je pokopan v terek dopoldne na domačem pokopališču. Bodi mu lahka domača zemlja! — Sicer se pa naša poljanska občina, ki šteje dobrih 1800 ljudi, ponaša s prav lepim številom starčkov, mož in žena, ki so že prekoračili 80. in eden celo 90. leto in ki so za svojo starost še dokaj trdni in čili. Vseh teh je ravno 20. Več ko enkrat toliko pa nosi nad sedem križev na svojem hrbtu. Mnogi od teh bodo kmalu dohiteli in pomnožili število nad osemdesetih. Dobro znamenje je to, da je kraj zdrav in da ljudje tu žive pametno, zmerno ter higienično. Med nadosemdesetnike bi bil zadnji petek, 28. avgusta, vstopil tudi Visočan dr. Tavčar, če bi še živel. Rodil se je bil pri Kosmovih v Poljanah 1851. S starim Erjavcem pod Skalo je bil tudi tedanji poljanski ministrant, dokler ni šel v Ljubljano v šolo. Svoj rojstni kraj je neizmerno ljubil in mu bil iskreno udan, ga poveljeval v svojih povestih in ostal zvest Poljancem tudi po smrti, saj počiva v poljanski občini na Visokem, kjer je vsakoletne in medletne počitnice preživiljal 29 let svojega življenja.

TRBOVLJE. Huda zima se obeta našemu delavstvu. O trpljenju našega delavstva se je pisalo že toliko, da je naša javnost že otopela in se ne zanima več za trpljenje, ki ga prenašajo naši delavci in njih družine. Tudi delavstvo samo je

že otopelo. Vzbuja se se mu tihe nade, da bo konzum premoga z bližajočo se zimo večji, da bo več dela in tudi več zaslužka, ali teh tihih nade se ne upa niti glasno izraziti, saj je bilo že tolikokrat razočarano. TPD je napovedala, da se bo praznovalo v septembru poleg nedelj še šest dni. Delalo se bo torej komaj 20 shtov ob reducirani plači. Zima se bliža. Sebi in družini bi moral delavec preskrbeti tople obleke, pripraviti bi si moral nekaj živil za zimo. Kak, s čim? Zaslužek ni zadostoval niti za sproti, odkod sedaj sredstva za zimo. Krediti pri trgovcih in obrtnikih so izčrpani, kajti tudi ti gredo lahko le do gotove meje, ako nočejo ogražati eksistence. Privatna dobrotelost ima tudi svoje meje, kajti malo je danes v Trbovljah tako situiranih, da bi lahko izdatno pomagali. Kriza tiči k tlom vse sloje in privatna dobrotelost pomeni pri današnji obsežni revščini samo kamenček v morje. Delavstvo gleda s strahom v bližnjo bodočnost, ki ne obeta pokreta na bolje.

JARENINA V SLOVENSKIH GORICAH. (Grozen umor.) V Gačniku pri Pesnici je stanovala samska posestnica Julijana Heričeva. Pri hiši je le stari hlapec, ki pa spi v hlevu. Pet minut od doma ima viničarijo. V petek 28. avgusta pa je našel kmet Kuhta ob 4. zjutraj, ko je šel mimo s svojim sinom otavo kosit, gospodinjo Heričevo mrtvo v mlaki krvi zunaj njene hiše. Bilo je takoj obveščeno orožništvo in tudi sodnijska komisija je že bila popoldne na licu mesta. Aretiran je bil viničar umorjene, ki ji je baje na predan v prepiru zagrozil, da jo bo ubil. Tudi prejšnji viničar, ki je moral pred par meseci oditi z viničarije, je bil stavljen kot osumljenec v preiskovalni zapor. O uspehu preiskave bomo še poročali. Res, prepir je pogube vir. Duhov groba ni se bati, bati zlih se je ljudi, v kojih se pošastna duša skriva in na plen preži...

GORNJA RADGONA. Od vseh strani se slišati veselo klopotanje priljubljenih klopotcev — oznanjevalcev zorenja grozdja. To oznanjevanje pa je tem veselejše, ker se obeta našemu vinogradniku zopet dobra vinska letina. Trsje in grozdje je bilo do zadnjega časa prav dobro razvito, nekoliko neugodno pa je začelo vplivati deževje zadnjih dni. Lepe jagode so začele pokati. Tu in tam se je pojavil oidid in nizko viseči grozdi so začeli gniti, vendar pa še oidija in gnilobe doslej ni veliko. Peronospora je nastopila v nekaterih legah na gornjih listih. Ako deževje preneha ter nastopijo solnčni dnevi, so še izgledi za dobro in

obilno trgateg. Toča je poškodovala deloma zapadne lege do 30 %, tu in tam pa tudi več. Delo po vinogradih je opravljeno, razen tretje kopl, katero so vinogradniki opustili to leto samo zaradi slabih gospodarskih razmer. Vinska trgovina se doslej še ni prav nič poživila, povpraševanj po vinu ni. Marsikateri vinogradnik ima v svojih zalogah še ogromne količine vin prejšnjih letnikov, tako da si je v upravičenih skrbih za posodo za letošnji obilni pridelek. Cene vin letnika 1928. znašajo po 3 Din., so pa nekateri prodali letnik 1929. celo po 1 Din., samo da vnovčijo vsaj delno svoje zaloge in na ta način pripravijo prostor za nov pridelek. Cene letniku 1930. so od 4-50 Din naprej. Pri takih cenah se našemu vinogradniku ne obeta, da bi prišel kmalu do potrebne gotovine, ki jo rabi pri gospodarstvu in za plačilo davkov.

SLOVENSKE GORICE. Naše solnčne gorice kažejo na izredno dobro letino, kakršna se le redko doživi. Trseki so v zdravem zelenju in polno obloženi. Treba je le, da jih objame v septembru povoljno sladeči solnčni žar in kapljica ne bo le obilna, ampak tudi izborna. Pa ta nesrečna gospodarska in seve tudi vinska kriza. Seve se ta svetovna gospodarska nesreča od nekaterih že izrablja v sebične namene, pa tudi v hujškajoče. Že namreč grozijo, da se bo dobil mošt od «preše» po 2, da celo po 1 dinar liter. Toliko pa znašajo obdelovalni stroški. Upamo trdno, da ne bo tako in da bodo posebno naše zadruga znale zaščititi dobri vinski pridelek pred izkoriščevalci. S slabimi legami, ki dajejo kiselico, pa proč; nadomestimo jih s sadovnjaki, ki stopajo vedno bolj v ospredje dohodkov ne le v Slovenskih goricah, ampak v dravski banovini sploh. Šmarnica je že po večini iztrebljena, zadnji vzdihljaj pa ji je določen za leto 1932. Poljski posevki, prav tako otava, so pri nas dobro zaliti in polno razviti, sadja pa je letos malo, češplje (pozne slive) se plačajo poldrugi dinar za kilogram, bolje jih je sušiti in pozneje suhe prodati.

SLIVNICA. Sokol priredi na Mali Šmaren v Slivnici na grajskem travniku svoj prvi telovadni nastop. Sodelujejo sosedna bratska društva in čete ter jugoslovanska narodna vojska. Spored: 1.) Ob 14. zbiraliče pri slivniški šoli. 2.) Sprevod skozi vas in položitev venca na spomenik padlim vojakom. 3.) Pohod na letno telovadišče, kjer bodo pozdravni in drugi govori. Obenem se bo proslavila 10letnica vladanja Njegovega Velikanstva kralja. 4.) Telovadni nastop vseh oddel-

vrnil Lotar in odšel, ne da bi še kaj poslušal ugovore razburjene soproge.

Grofica Olga se je sprehajala po vrtu, ko je prišel Lotar. Joj, kaj je čutil, ko jo je zagledal tako docela spremenjeno. Oči kakor ugasle, lica rumeno pepelasta in ves stas kakor brez moči. Taka je hodila v sencu po košatem drevoredu in obstala, ko je zagledala Lotarja. Medtem pa, ko je sicer vedno kriknila, je zdaj čisto mirno obstala in prožila grofu obe roki nasproti:

«Ali si prišel, dragi brat? Ne veš, kako sem te željno pričakovala!»

Lotar jo je ves zmeden prijel za roko in jo odpeljal v grad. Grede je kramljala, kakor da ji ni še nikdar nobena senca zamračila uma:

«Ali te je poslala Lelija? Kar lepo povej, dragi moj, saj sem čisto pripravljena in se nič ne bojim. Veš, oče mi je ugrabil sina in komaj čakam, kdaj mi ga vrne. Zato pojdem rada. Prav tja pojdem, kamor je šla Lelija. Samo povej, če je že čas!»

Bartol Rottenkörn je prvi opazil nenavadni par in nemudoma obvestil grofa Herberta o nepričakovanom gostu. Ko je graščak zagledal brata, mu je vzvalovila kri. Videč, kako zaupno kramlja Olga z njim, je vprav pobesnel.

«To je torej tvoja bolezen», je siknil skozi zobe in s srditim pogledom ošvrknil brata:

«Kaj mi nisi prizadelal še dosti gorja?!»

Lotar je hotel izpregovoriti, toda Olga mu je branila: «Nikar, dragi brat! On tega ne razume! On ne ve, kako je z nama —»

In mu je ovila levico krog vratu.

«Midva pojdeva, Lotar. — Saj pojdeš z menoj, ali ne, da mi pokažeš pot? Sami bi mi bilo težko in tudi Lelije ne poznam —»

Herberta so spreletavale barve in po vsem životu se je tresel.

«Pes —» je zamahnil proti bratu, toda Olga se je postavila vmes:

«Kaj mu hočeš, če mi pomaga?»

«Prišel sem te prosit —» je zastokal Lotar.

«Nikar ga ne prosil!» spet Olga. «Ali ne vidiš, da ne razume?»

«Sina sem dobil —»

Herbertu se je zabliskalo v očeh:

«Kaj me briga gadja zalega!»

Olga veselo:

«Sina si dobil, bratec? Joj, kako sem vesela! Ali mi ga boš pokazal? Veš, jaz sem tudi imela sina, pa mi ga niti pokazati nis hoteli!»

Lotar se je komaj držal pokoncu, tako ga je presunilo to strahotno svidenje.

«V botrinjo te prihajam vabit —»

«Kaj?» je zagrnel Herbert. «V botrinjo? Psom in gadom bodi zloděj boter!»

Bartol Rottenkörn je skušal miriti, pa je komaj zadržal grofa toliko, da ni segel po orožju. Medtem se je Olga kakor nežna sestra oklenila Lotarja:

«Saj sem ti rekla, da ne razume! Pusti ga in pojdi rajši z mano, da mi pokažeš pot!»

Brez volje, kakor je bil, je odpeljala Lotarja po drevoredu in k pečinam,

«Tukaj, ali ne?»

«Tukaj, dà, se je tresel Lotar. «Toda vrniva se Olga, da ne zbolíš!»

«Ho, jaz — in bolna! Ali me ne vidiš?»

Izbočila je prsi in razprostrla roke:

«Lelija!»

Strmeče oči so buljile v prepad in preden se je Lotar zavedel, je omahnilo Olgino telo. Grof je kriknil in hlastnil, da bi nesrečnico zadržal, a pri tem sam izgubil ravnotežje. In dvoje bitij, ki jima ni bila dana združitve v življenju, je bilo po kratkem smrtnem boju združenih v smrti.

Ko so prihiteli grajski, že nista bila niti Olga niti Lotar potrebna njih slabotne pomoči. Pred takšno silno ljubeznijo je splahnela Herbertova jeza in izginila ljubosumnost. Trepetaje je spoznal, da je zdaj dokončala delo svoje neizbežne osvete — jeza usode.

Pri pogrebu sta se srečala zdaj tudi Herbert in Klara. Nič več ni bilo ponosa v grofici in nič več pohlepa po oblasti. Strta in ponižana je prosila svaka odpuščanja in Herbert je zatl slednjo senco srda v srcu. Vprav zato je želel, naj dobi mali Lotarjevo ime.

V oba gradova se je spet naselil mir. Mali Lotar je bil solnčna vez med svakom in svakinjo. Družil ju je v novem prijateljstvu in v želji, da nekoč spet trajno zedini oba gradova, ki ju je bila tako silovito razprla — jeza usode.

kov. 5.) Srečolov in narodno sokolsko veselje v verandi br. Lesjaka. Vabimo narodno občinstvo, da se v obilnem številu udeleži prvega sokolskega nastopa v Slivnici. Zdravo!

DOMAČE NOVOSTI

* **«Zaklad v grobnici»** je naslov naše izvirne povesti v podlistku. Z našimi sivolasilimi starčki ne umirajo le pristni narodni običaji, marveč legajo v grob pozabljenja tudi razne mične pravljice in pripovedke. Take starodavne zgodbe nam je zbral naš prijatelj Sotečan v novi izvirni povesti, ki jo bodo čitali bralci našega lista s posebnim užitkom. Povaja nas v davnino, ko je cvetelo rokovnjaštvo. Toliko napetih prizorov in živahnih dejanj ne najdemo zlepa v kakšni povesti. Vsi, ki čitate «Domovino», pa še niste poravnali naročnine, ne odlašajte sedaj, da vam je upravništvo ne ustavi. Vabimo pa tudi nove naročnike, zlasti mladino, ki dobrih ljudskih povesti vedno bolj pogreša. Povest pričnemo priobčevati s prihodnjo številko. Gotovo vam bo ugajala. Zato priporočite «Domovino» vsem, ki še ne vedo, koliko je v njej lepega štiva!

* **Zgradba ceste in doma na Kumu.** V nedeljo 30. avgusta zjutraj se je vršilo v gostilni g. Grebenca na Dobovcu veliko zborovanje vseh prizadetih faktorjev v zadevi gradnje vozne ceste na Kum kakor tudi postavitve Treznostnega doma na Kumu, kjer bi bil obenem nameščen počitniški dom za bolešno delavsko deco iz Gabrja pri Celju, Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Les bodo darovali kumljanski posestniki-domadžini, cement cementarna TPD, železne traverze razne trgovine z železnino v vsej banovini, vso akcijo pa bodo podprli tudi društvo Rdeči križ in ljubitelji delavstva. Darove za Treznostni dom sprejema: Treznostna pisarna v Celju, poštni predal 106. Usmilite se bolehnih, tuberkulozno delavske mladine: naša dolžnost je, da skrbimo zanjo!

* **Avtomobilska cesta v Kamniško Bistrico.** Cesta v Bistrico se bliža zvršetku. Minuli teden se je z avtom dalo dospeti že do Bele. Pot je prav dobra, kolikor pa še ni, se še izpopolnjuje. Pod znano kapelico na Iverju je pot silno romantična, sekana v živo skalo ter brez vsakega vzpona. Okoli kapelice in do Konjske je pot naravnost izvrstna, ravna. Vzpon je prične šele od Konjske nad Tinetovo hišo. Od tam pa do galerij, ki so popolnoma zasute, ni nikakega vzpona. Na bivših delajo še vedno s polno paro, dela so poslednje tedne znatno napredovala. Od prvotne ceste so napravili zasilno pot z vzponom na Kraljev hrib. To je samo začasna pot, ker celotne niso mogli do sedaj še izgotoviti. Pričakuje se, da bodo z delom gotovi do zime ali pa takoj pomladi. Še cesto v Kamniško Bistrico se odpirajo Kamniku nove nade v tujsko-prometnem pogledu.

* **Elektrifikacija zagorske okolice odobrena.** Iz Lok nam pišejo: V soboto se je vršil komisijski ogled, pri katerem so bili zastopniki banske uprave, poštne direkcije in sreskega načelstva. Komisija je odobrila načrte naše Električne zadruge. Po proračunu bodo znašali stroški krog 200.000 Din in bo občina prispevala 75.000 Din. Svet za postavitve drogov je združeno načelništvo že odkupilo od posestnikov, samo z enim posestnikom se še ni pogodilo, ker zahteva preveliko ožškodnino. Treba pa se bo pogoditi tudi z njim, ker je potrebno, da se omrežje novih električnih naprav izvrši brez presledkov od zagorskega omrežja. Dveletno delo za razširjenje elektrifikacije je tako le doseglo svoj uspeh. Električna razsvetljava od zagorske postaje do Trojanskega klanca bo velike koristi za prebivalstvo in bo seveda v prid tudi tujskemu prometu.

* **Oddajanje vojaških kobil konjerejem.** «Službene novine» objavljajo v svoji številki z dne 25. avgusta pravilnik o izročanju vojaških državnih kobil kmetovalcem za uporabo, vzdrževanje in plemo. Pravilnik, ki je velike važnosti za raz-

voj naše konjereje, vsebuje v glavnem naslednje določbe: Da se popravijo naše domače konjske pasme in da se pospeši reja onih konj, ki so potrebni vojski kakor tudi cilju, da se olajša kmetkemu narodu obdelava zemlje, bo ministrstvo za vojsko in mornarnico dajalo narodu vojaške državne kobile, ki so sposobne za plemenitev. Stevilo plemenskih kobil, ki bodo vsako leto na ta način oddane konjerejem, bo določilo ministrstvo za vojsko in mornarnico v soglasju s programom za pospeševanje konjereje, ki ga je izdelalo kmetijsko ministrstvo. Vsako leto v oktobru se bo izvršil pregled vojaških kobil, pri čemer se bodo izločile one kobile, ki so manj sposobne za službo v vojski, vendar pa še sposobne za delo na kmetih in za plemo. Pravico na sprejem takih kobil imajo prvenstveno člani živinorejskih združenj in kmetovalci, ki se bavijo s konjerejo in se obvezujejo, da bodo sprejete kobile in njihova žrebata dobro hranili in negovali, in da sprejetih kobil ne bodo uporabljali za pretežka dela. Kobile ostanejo državna last, žrebata pa postanejo last rejca. Kdor bo odgojil in državi odstopil za vojaške svrhe sposobnega konja, temu pripade tudi izročena vojaška državna kobila v last. Oni, ki dobijo vojaške državne kobile, bodo imeli pravico, da jim vzrejene konje od državnih kobil prvenstveno odkupi ministrstvo za vojsko in mornarnico.

* **Smrt vrle savinjske gospodinje.** Z Braslovč nam pišejo: Nepričakovano se je po Savinjski dolini razširila vest, da se je v svojem 60. letu preselila v kraljestvo večnosti ga. Marija Plaskanova, žena uglednega posestnika Lovreta Plaskana v Braslovčah. Res težko bodo pogrešali naši in drugi siromaki svojo mater, kakor so jo splošno imenovali. Ni ga, ki bi lahko rekel, da se je vrnil od Plaskana in da se mu ne bi bila izpolnila prošnja, ako ji je le bilo mogoče ustreči. Blaga gospa je umrla v soboto, pogreb pa je bil v ponedeljek ob 10. dopoldne. Ohranjen ji bodi lep in trajen spomin, žalujočim izrekamo najiskrenejše sožalje!

* **Razkrita tajnost Cerkniskega jezera.** Skupina mlajših članov kluba jamarjev Julijskih Alp je v območju cerkniskih Javornikov 1080 m visoko odkrila naravni studenec, globok najmanj 180 metrov. Studenec leži ne daleč od meje med Italijo in Jugoslavijo, in sicer na dnu prostorne doline v obsežnem gozdovju. Stene studenca so skoro navpične, na dnu studenca pa je belkast, glinast sediment. Merili so globino studenca ter izmerili najgloblje mesto na 218 metrov. Znanstveni krogi, katerim so to odkritje javili, so mnenja, da je voda tega studenca v zvezi z vodovjem Cerkniskega jezera, ki je po svojem dotoku in odtoku vode čudovita prirodna prikazen. Znanstveniki so celo mnenja, da je najden studenec nekak rezervoar Cerkniskega jezera.

* **Košnji praznik v Celju.** Kmetijski fantje in dekleta iz celjske okolice in iz Savinjske doline bodo proslavili dne 8. septembra v Celju svoj praznik. Ta dan prirede kolesarsko dirko ter tekmo koscev. Zbrali se bodo na Dečkovem trgu ter v mogočnem sprevedu odkorakali skozi mesto na Spodnjo Hudinjo, kjer se bo vršila tekma koscev. V času, ko gre vobče stremljenje za tem, dvigniti prevažni kmetijski stan, je dolžnost vsakogar, podpirati požrtvovalno kulturno delo kmetijske mladine. Zato ta dan vsi na Spodnjo Hudinjo!

* **Velezanimive ostanke jamskega medveda,** ki jih je izkopal na svojih znanstvenih ekspedicijah v jami Potočki zijalki na Olševi v Savinjskih Alpah znani naš raziskovalec g. Saverij Srečko Brodar, je sedaj razstavila v svoji izložbi na Aleksandrovi cesti v Mariboru drogerija «Sanitas». Delne ostanke velikanskega jamskega medveda, stare okrog 20.000 let, občudujejo velike množice ljudi.

* **Dva nevarna vlačugarja.** Ljubljansko deželno sodišče zasleduje s tiralico 21letnega cigana Hermana Rajherta, godbenika, po potrebi pa tudi brusarja, in 20letnega Antona Piriha, po poklicu sedlarja, doma iz Cirknega v okolici Gorice. Oba imata na vesti več zločinov, posebno tatvin.

Rajhert je majhne čokate postave, navadno bos črnih las in brk in ima abnormalno veliko glavo. Bajje je oborožen z dvema samokresoma in je treba biti pri njegovi aretaciji zelo previden. Piriha pa je srednje, šibke postave, podolgovatega obraza, kostanjevih las in kratkih pristriženih rjavih brk. Oba zasledovanca se potepata najbrže nekod po Gorenjskem.

* **Vlom na Dvoru.** Nedavno noč je bil izvršen v gostilno Marije Boncljeve na Dvoru št. 1 drzen vlom. Na delu sta bila najbrže dva storilca, ki sta odnesla 2 kg ocirkov, steklenico pelinkovca, par zlatih uhanov, žensko zlato zapestnico in par sto dinarjev gotovine. Oskrbela pa sta se tudi z jestvinami in pobrala šest klobas, štiri hlebe kruha in nekaj druge mesnine. Kot glavnega osumljenca zasledujejo orožniki nekoga 21letnega Franceta K., ki je doma v Kalah v novomeškem srezu in se že dlje časa preživlja z vlomi.

* **Zlato uro je ukradel** potujoči popravljalec ur posestniku g. Vintarju v Gorenji Straži pri Novem mestu. Pred dnevi se je pojavil v Gorenji Straži slabo oblečen moški ter po hišah vpraševal, če dá kdo kako uro v popravilo, češ, da je potujoč urar. Prišel je tudi k g. Vintarju, ki je imel lepo zlato uro, vredno 3000 Din, in ki v njej ni bilo nekaj v redu. Dasi popravljalec ur ni bil videti baš preveč odličen, mu je g. Vintar vendarle zaupal uro ter mu jo izročil v popravilo. Prekanjenec pa je dragoceno uro lepo pobasal in izginil. Hotel pa se je pokazati velikodušnega ter poslal g. Vintarju majhen zavitek, v katerem je bila čisto navadna polomljena ura, ter s tem «samo» zamenjal uro — ne ukradel! Za prekanjenim potepuhom ni ne duha ne sluha. Čudno je, da ljudje še vedno nasedajo takim potepuhom, čeprav smo v podobnih primerih že toliko pisali v časnikih in ljudi svarili.

* **Hude trgovinske srake.** Novomeški trgovec Fran Kastelic, ki ima svojo trgovino v Kandiji tik mostu, je pred kratkim prišel na sled večji tatvini v svojem skladišču in deloma tudi v trgovini. Prišel je stvar preiskavati sam in javil tudi policiji in orožništvu, ki so storili potrebne korake, da izsledijo krivce. Dognalo se je, da je blago, kakor: sladkor, riž, kava, cement, bencin itd. kar na debelo romalo iz skladišča. Nekateri brezvestni trgovinski nastavljenici so zlorabili zaupanje svojega gospodarja in kradli ter prodajali blago raznim odjemalcem, ki najbrže niso vedeli, odkod blago izhaja. Ti so blago dobili po zeigo nizki ceni. Največ blaga so bajje spečali v Kandiji in Drski. Misleč, da stvar ne bo prišla na dan, so jemali vedno več in prodajali vedno bolj korajžno; nekomu so celo z vozom vozili blago na dom. Pa so se le preveč zaleteli in sedaj bodo morali dajati pred sodiščem odgovor za svoja nepoštena dejanja.

* **Nesreča v tovarni.** Paler Anton, vodja kompresorja v livarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, je šel mazat transmisijske ležaje. Pri tem pa mu je spodletela lestev in je padel približno pet metrov globoko in priletel na mōdele tako nesrečno, da si je zlomil dve rebri ter dobil hude rane tudi po rokah, nogah in na glavi. Obležal je nezavesten na tleh. Sodelavci so ga prepeljali v bolnico Bratovske skladnice, kjer je dobil potrebno pomoč, potem je bil prepeljan na svoj dom na Javorniku. Želimo vrlemu javnemu delavcu in družinskemu očetu, da bi čimprej okrevail!

* **Smrtna nesreča v gozdu.** 66letnega Egidija Zidarja je dohitela v gozdu Lisičjeku na Dolenjskem smrt. V družbi svojih dveh hčerk se je bil odpravil dopoldne v gozd, kjer so imeli opraviti s sekanjem drv. Vse dopoldne je šlo po sreči. Okrog poldneva pa so imeli opraviti z zadnjo debelo bukvo, ki sta jo oče in hči še orežagala. Še pred usodnim trenutkom je oče pozval hčeri, naj se umakneta, ker bi se utegnila dogoditi nesreča. Videč, da je tudi oče v nevarnosti, ga je hči opozorila, naj se tudi on umakne, toda v tem hipu se je hlod že spolznil in zdrvel po strmini. Nesreča je hotela, da je hlod zadel Zidarja in ga podrl. Udarec v glavo je bil tako silen, da je Zidar obležal na mestu mrtev. Klicanje na pomoč

je privabilo slučajno v gozdu se mudeče ljudi, vendar je bilo vse prizadevanje zaman. Prepeljali so truplo v domačo vas, na Kal, kjer je bilo pokopano.

* **Otrok utonil v gnojnici.** V Jasenovcu sta zakonca Fran in Jana Erdeljac belila od znotraj domačo hišo, njun dveletni sinček Janko pa se je na dvorišču igral in padel v gnojnico. Po opravljenem delu je mati iskala malega Janka in ga naposled našla mrtvega v gnojnici.

* **Nepošten delavec.** Pri šumski upravi na Bledu sta bila pri prevozu drv iz gozda na Krmi zaposlena 48letni Nikola Ljubas in 42letni Pero Vidović, oba iz Travnika. Nedavno sta prejela od šumske uprave nad 30.000 Din gotovine za poravnavo raznih računov za ljudsko in živalsko hrano ter druge potrebščine. Pa sta se hitro domenila, da prejeti denar pridržita in pobegneta. Ljubas je pobegnil peš, Vidović pa je vzel tudi voz in konje in se neznan kam izgubil. O njunem begu so obveščena vsa varnostna oblastva.

* **Samomor šestdesetletne starke.** Iz Zagreba poročajo o samomoru šestdesetletne starke Mile Kosierjeve, ke je šla v smrt, ker ji je bila odpovedana služba hišnice. Ko je služkinja bivše službodajalke Mile Kosierjeve po poslu prišla na podstrešje, se ji je nutil grozen prizor. V nekem kotu je gorela sveča, bivša hišnica pa je ležala mrtva na tleh, poleg nje pa prazna steklenička, v kateri je bilo še nekoliko očetne kisline.

* **Zetev pretepa v Kamniku.** Minuli teden so pokopali v Ljubljani žrtev pretepa v gostilni pri «Bundru» na Grabnu v Komniku. Pokojni Peter Peternel je bil v gostilni v družbi mesarja Jožeta Možeka in Matevža Pogačarja. Iz raznih vzrokov je nastal pretep, v katerega so posegli še drugi gostje, svatje. Med ruvanjem se je naenkrat začel krik, Peter je omahnil na tla, ves oblit s krvjo. Svatje, med katerimi je bil tudi Miha Uršič, po domače Tinačev iz Stranj, so pa še vedno bili po njem, dokler ga niso prijatelji izvlekli iz gostilne. Po eni verziji je Petra Peternela udaril s stolom po glavi ženin Uršič, po drugi pa s kamnom Matevž Pogačar. Sodišče bo že našlo pravega kriveca. Možek in Pogačar sta odpeljala težko ranjenega Peternela k zdravniku dr. Polcu, ki mu je nudil prvo pomoč, nato so ga takoj odpeljali v ljubljansko bolnico. Tu je ležal teden dni in umrl v nedeljo zjutraj ob pol 8. Obdukcija je ugotovila poškodbe na glavi od čela proti temenu, in sicer s kamnom. Pokojni je bil 20 let star, roditelji so v idrijskem okraju v Italiji in sta oče in mati prispela zadnji hip z avtom na pokopališče v Ljubljano. Peter je bil silno marljiv fant in močne narave, zavesti ni zgubil vseskozi. V Kamniku je bil uslužben kot mesarski pomočnik pri Grčarju, kjer so ga imeli prav radi.

* **Samomor vojnega invalida.** V Drenovcu pri Slatini si je končal življenje vojni invalid Stefan Zličarič. V svetovni vojni je izgubil obe nogi. Ker ni bil sposoben za težko delo, je pri občini dobil službo pisarja. V zadnjem času je bolehal in bil deprimiran. V torek so ga našli v podstrešju obešenega.

* **Smrt pod plazom.** V predmestju Banjaluke se je pripetila težka nesreča, pri kateri je izgubil življenje 24letni delavec Milan Vranješa. Vranješa je kopal pesek in ga prodajal. Del brega je bil že močno podkopan in je že dlje časa obstajala nevarnost, da se zruši. Vranješa pa se za to ni dosti brigal in je odkopavanje nadaljeval. Pa se je breg nenadoma zrušil. Prst in kamenje sta zakrili siromaka. Ko so ga izvlekli, je bil v zadnjih zdihljajih.

* **Nenadna smrt mariborskega trgovca v Splitu.** Dne 27. avgusta je v Splitu v hotelu «Bellevue» nenadoma umrl mariborski trgovec Fran Beran, zadet od kapi. V Splitu se je mudil s svojo soprogo na oddihu. Poklicani zdravniki so mogli ugotoviti samo smrt. Truplo so prepeljali v splitsko mrtvašnico, nato pa v Maribor.

* **Obupen čin družinskega očeta.** V soboto zjutraj ob pol 6. se je na Savi pri Jesenicah ustrelil mesar g. Ivan Friedrich. Bil je takoj mrtev. Kaj je gnalo 47letnega moža v smrt, se ne da popolnoma točno dognati. Njegovega obupnega

čina pa so gotovo v največji meri krive težke gospodarske razmere. Njegova obrt mu je vedno slabše uspevala. Imel pa je številno družino, ki jo je preživljal z veliko težavo. G. Friedrich je hodil zadnje čase ves potr in zamišljen okrog. Usodno noč se je mudil dolgo časa v gostilni «Zlata Praga». Bil je v veseli družbi sam precej dobre volje, da ni mogel nihče slutiti, kaj namerava. Zapustil je vdovo in pet otrok, od katerih je samo eden preskrbljen. Njegovo truplo prepeljejo v Celje, da ga na tamošnjem pokopališču polože v rodbinsko grobnico. Dobremu, nesrečnemu možu bodi ohranjen blag spomin, rodbini pa iskreno sožalje!

* **Dretje zob na sejmu.** Po naših sejmih hodi neki Romun, baje iz Zagreba, ki ljudem dere zobe. Zadnjič je prispel z avtomobilom v Novo mesto in jo je kar ubral na živinsko sejmišče, kjer je pričel starim očancem in kmetičam dreti bolne zobe. Zob je izdrl v treh sekundah. Naval je bil velik, ker se je vsak hotel iznebiti bolnega zoba hitro in brez bolečin. Mož se je po končanem delu odpeljal na druge sejme.

* **Strašna nesreča z lovsko puško.** Na Boču pri Selnici ob Dravi se je 40letni posestnik Ludovik Gomivnik prepiral s svojo ženo zaradi nekih družinskih neprilik. Med kreganjem pa je udaril s kopitom svoje lovske puške tako energično po tleh, da se je puška sprožila in so mu šibre prodrele v trebušno votlino. Težko ranjenega Gomivnika so prepeljali z reševalnim avtomobilom v mariborsko splošno bolnico, kjer se poškodovanec bori s smrtjo.

* **Požar pri Poljčansh.** Po petkovi nevihti je v soboto prihrumelo nad Poljčane in okolico ponovno neurje s treskom in gromom ter tresčilo v gospodarsko poslopje posestnika Antona Jagodiča v Gornjem Gabrniku nad Poljčanom. Požar je poslopje popolnoma uničil. Gasilci iz Poljčan so takoj, ko so opazili dim, pohiteli s svojo motoriko na kraj nesreče in prispeli prav v hipu, ko je uničujoč ogenj že skušal vdreti v klet, ki je bila polna sodov vina. To so ubranili in tako vsaj deloma zmanjšali škodo, ki jo trpi nesrečni lastnik. Tudi iz Mestinj so kmalu prihiteli gasilci. Gospodar je tik pred nevihto odšel nalagat seno in ga v času nesreče sploh ni bil doma. Tako bi se bila zadušila v plamenih tudi živina, da je ni v zadnjem hipu rešil sosed, ki je ogenj prvi zapazil. Zena, ki je bila doma, se je zaradi treska tako prestrašila, da v prvem hipu ogužniti opazila ni. Gospodar trpi kljub hitri pomoči seveda veliko škodo. Bil je, žal, le deloma zavarovan. Zgoreli pa so mu hlevi, shrambe z žitom vred, novi, šele lani nabavljeni gospodarski stroji in 25 voz sena. Strela je ubila tudi zvestega psa-čuvaja.

* **Velik požar v Kaniži pri Pesnici.** V mlinu Ehrlich v Kaniži pri Pesnici je nastal v ponedeljek zaradi eksplozije tovarnega avtomobila velik požar, ki je nagloma objel ves mlin in ga popolnoma vpepelil, tako da je ostalo samo goło zidovje. Razen tega je bila velika nevarnost, da se ogenj razširi tudi na stanovanjsko poslopje, strojnico in žago, ki so tik mlina. Gasilna družva iz Maribora, Studencey, Pobrežja, Radvanja in Št. Ilja so prispela na pomoč ter se je združenim gasilcem po težkem naporu končno le posrečilo ogenj omejiti.

* **Drobne koroške novice.** Na planini Korici je strela udarila v tamošnjo kočjo. Dva in dvajset oseb je bilo lahko poškodovanih, štiri pa težko. — Pri Wolfsbergu so našli dva tisoč let star nagrobni kamen iz dobe rimskega cesarja Trajana. — V Št. Janžu v Rožu je umrl te dni «Tišlerjev ata», ki je v svojih mladih letih krepko zagrabil v življenje ter se udeleževal v borbi za narodne pravice. Vsa dolina ga je spoštovala. Do groba ga je spremljala velika množica ljudi.

* **Za šolarje!** O b l e k e 94, 115, 155 Din, č e v l j i 54, 76, 83 Din, t o r b e 66, 70, 78 Din, n a h r b t n i k i 15, 18, 22 Din. S t e r m e c k i, C e l j e. Cenik zastoj!

* **Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca** povzroči kozarec naravne «Frane Jožefove» grenčice, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče

lagodno milo iztrebljenje črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli da rezultata, da učinkuje «Frane Jožefova» grenčica tudi pri težkih oblikah srčne hibe zanesljivo in brez vsake nepravilike. «Frane Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zverinski umor v Žetalah

Ljubavnik poročene kočarice je na njeno zahtevo obesil njenega moža. — Strašna slika brezsrčnosti. — Aretiranci v celjskih zaporih.

C e l j e, septembra.

Minulo sredo je bil v Žetalah v rogaškem sodnem okraju izvršen nad 55letnim kočarjem Leopoldom Petrovičem zverinski umor, nad katerim se upravičeno zgraža vse tamkajšnje in okoliško prebivalstvo. Zločin je bil očitno izvršen že v noči od torka na sredo. Odkrila ga je zjutraj okrog 6. umorjenčeva pastorka, 21letna dninarica Katarina Potočnikova, ki je prišla od neke sorodnice, kjer je na njeno željo prenočevala, domov in našla hišo zaklenjeno. Ko se na njeno klicanje očim ni odzval, je odprla polknice na oknu v shrambi in prestrašena odskočila. Nasproti ji je zrlo mrtvaško obličje njenega očima Petroviča, ki je visel obešen na vrvi, pritrjeni na železnem klinu sredi stropa.

O strašni najdbi je takoj obvestila orožnike in vaško županstvo. Orožniki so takoj uvedli preiskavo in kmalu ugotovili, da Petrovič ni izvršil samomora, temveč da je bil na ta način umorjen. Aretirali so takoj pokojnikovo ženo, 49letno Jero Petrovičevo, ki je bila kritično noč odsotna v neki daljni vasi in se je šele dopoldne vrnila domov. Dalje so prijeli njeno hčerko iz prvega zakona Katarino Potočnikovo (Petrovičeva je bila poročena že tretjič) in 30letnega oženjenega dninarja Ivana Krušiča iz Lešja pri Žetalah, ki živi ločeno od svoje žene in je znan delomržež in nasilnež. Po pripovedovanju sosedov je imel ljubavno razmerje hkrati z Jero Petrovičevo in njeno hčerjo Katarino Potočnikovo, za kar je baje vedel tudi umorjenec.

Ker je imel umorjeni Petrovič več manjših ran in odrgnin po vsem telesu, enako pa tudi Krušič, je takoj padel sum umora na Krušiča, ki je zločin najprej trdovratno tajil, naposled pa je skesan priznal, da je Petroviča obesil na zahtevo njegove žene Jere. Da je mati neko prejšnjo noč nagovarjala Krušiča k umoru, je potrdila tudi hčerka Katarina. Vse tri aretirance so prepeljali v zapore celjskega okrožnega sodišča.

Za brezposelno delavstvo

Polovična vožnja po železnici.

B e o g r a d, konec avgusta.

Minister za socialno politiko je sporazumno s prometnim ministrom izdal pravilnik, po katerem se brezposelnemu delavstvu dovoljuje polovična vožnja (50 odstotkov normalne vozne cene) v tretjem razredu potniških in mešanih vlakov na vseh državnih železnicah in v tretjem razredu ladij v državni rabi, kadar potujejo v svrhu zaposlitve iz kraja v kraj ali posamezno ali pa v skupinah.

Za delavca v smislu tega pravilnika se smatra vsaka oseba brez razlike spola, ki svojo telesno ali duševno moč daje v službo tretjih oseb, bodisi za plačilo ali pa v svrhu svoje izobrazbe, kolikor ta služba ni javnopravnega značaja.

Pravico do te ugodnosti imajo brezposelni delavci, če se ugotovi:

- 1.) da so v resnici najmanj tri dni brez dela v kraju dotedanega bivališča, pred potekom tega roka pa, če predlože pismen verodostojen dokaz o zaposlitvi v drugem kraju; ali
- 2.) da v kraju svojega bivanja ne morejo dobiti dela, pa obstoji verjetnost zaposlitve v drugem kraju, in

3.) da glede na svojo dotedanjo brezposelnost in višino svojega zaslužka kakor tudi na posebne družinske in gospodarske okoliščine iz lastnih sredstev ne premorejo celokupnih potovanjskih stroškov.

Kdor hoče uživati ugodnosti, kakor jih določa ta pravilnik, si mora preskrbeti «objavo».

Objava velja 14 dni, pri čemer se dan, katerega je izdana, računa kot prvi dan. Delavec more začeti potovanje kateregakoli dne, dokončati pa ga mora v roku, za katerega velja objava. Objava se ne more uporabiti za povrnitev in tudi ne za vožnjo do kake druge postaje, temveč samo do one, ki je označena v objavi sami.

Objave izdajajo:

1.) javne borze dela, njihove podružnice in ekspoziture;

2.) izven sedeža teh ustanov pa občinske oblasti samo do najbližje borze dela, njene podružnice ali ekspoziture;

3.) v primeru, da je delavec prejel od borze dela, njene podružnice ali ekspoziture poziv na delo, mu more občina izjemoma izdati objavo do kraja zaposlitve.

Ker je ta pravilnik že stopil v veljavo, more brezposelno delavstvo, moško in žensko, pa naj se bavi s telesnim ali duševnim delom, takoj poseči po ugodnostih, ki mu jih nudi ta iz zakona o varstvu delavstva izvirajoča vladna naredba.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

POŽARI V SAVINJSKI DOLINI.

Celje, 31. avgusta.

V bližnji celjski okolici sta bila v soboto dva požara, ki pa po zaslugi gasilcev nista zavzela večjega obsega. Okrog poldneva so bili obveščeni celjski gasilci, da gori v Medlogu. Ko so se pripeljali s svojim avtomobilom v Medlog, je gorela tam hiša posestnika Gračnarja. Temu posestniku je bila na nepojasnen način že 9. avgusta povzročena požarna škoda. Ker so takoj nastopili gasilci iz Lopate, je bil tedaj ogenj še pravočasno pogašen in je škoda le malenkostna. Združeni nastop gasilcev iz Lopate, Babnega, Celja in Gaberja je preprečil, da se ogenj ni razširil na sosednja stropja. Škoda je tokrat znatna. Zgorela je vsa streha z ostrejšem vred. Ogenj je baje nastal v dimniku.

Ponoči ob 22. uri pa so bili celjski gasilci poklicani na Ljubečno, kjer je gorel kozolec posestnika Mastnaka, ki je oddaljen kakega pol kilometra od ceste. Kozolec je pogorel do tal in ga ni bilo mogoče rešiti. Gasilci iz Ljubečne, Gaberja in Celja so se morali omejiti le na lokaliziranje požara. Škoda je baje krita z zavarovalnino.

V braslovški okolici se še ni polegel strah zaradi požarov, ki so se vrstili v zadnjem času. V noči od sobote na nedeljo, krog 2 ure zjutraj pa je zopet zvon cerkve sv. Matevža naznanil ogenj. Velik ogenj je zaplapolal na posestvu posestnika in gostilničarja Antona Rudla v Podvrhu. Goreti je začel velik kozolec. V kozolcu je bila spravljena krma za šest velikih voz in dosti slame. Kozolec je gorel kakor bakla. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Kamenč-Glinja, Braslovč, Gomilkega in Trnove. Vsi niso niti stopili v akcijo, ker je tako naglo gorelo; ko pa so mislili, da je nevarnost odstranjena, so se začeli vračati proti domu. Naenkrat pa se je oglasil plat zvona. Gorelo je posestniku Ivanu Blatniku, po domače Korandu, ki ima svoje posestvo komaj 500 metrov oddaljeno od prejšnjega pogorišča. Tudi tu je gorel kozolec in je bil popolnoma uničen. Veliki vnemi in požrtvovalnosti gasilcev se je treba zahvaliti, da so bila rešena druga stropja. Škoda je deloma krita z zavarovalnino.

Po splošni sodbi je bil ogenj podtaknjen ter zasledujejo sedaj orožniki iz Braslovč z vso vneto nevarno požigalce. — V ponedeljek popoldne je pri Vranskem treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Jurjevca, posestniku Zorku pa je požigalec zažgal kozolec.

ŽRTEV CIGANSKE OSVETE.

Struge, 1. septembra.

Mirna in prijazna je naša fara in redkokdaj se zgodi, da se čita v novinah kaj o nas. Navadno tožimo nad strašno sušo, ker živimo v središču Suhe Krajine. To pot pa o našem kraju govori skoraj vsa dolenska.

V nedeljo smo Stružani prav lepo obhajali proščanje v čast sv. Avgušтина. Vse je bilo v najlepšem redu. Gostilne sicer malo bolj polne kakor navadno, pa to ljudem človek že odpusti, ko ve, da ga naš siromašni kmetič malokdaj vrne polič ali dva. Nihče od navzočih pa ni mislil, da bomo popoldne že pričeli strašnega zločina, ki je na mah razburil vso našo faro.

V bližini vasi Žvirče so taborili že dalj časa cigani. Bog ve odkod so se pritepli in medseboj spoznali. Zakaj bili so iz treh različnih rodov: Janežiči, Petroviči in Hudoroviči. Živelji so od tatvin, nihče od njih ni poprijel za kako pošteno delo. Zadnji čas jim je menda zelo trda predla tudi za živeže in prišli so na originalno misel, da začno s plenitvijo gostiln in trgovin po bližnjih vaseh. Premožensko stanje so poznali natanko, saj so si lahko ogledali v tem času, kar so pri nas šotorili, pri vsakem kmetu, koliko, kje in kaj ima.

V nedeljo popoldne so bili v gostilni «Pri cerkvi» tudi cigani. Tista gostilna je bila prva določena, da postane žrtev ropa. V tem pa, ko so si nekateri cigani postrani ogledovali, kje bi se dalo najhitreje pa tudi najvarneje vlomiti, da bi prišli do čim boljšega plena, se je dogodilo nekaj čudnega: Mihajlo Petrovič jih je izdal. Stopil je h krčmarici in izpovedal iz bog ve kakšnih nagibov, naj se ponoči varuje pred cigani, ker bodo pri njej vlomili.

Domači tega niso ohranili zase in tako sta Rudolf Janežič ter Karel Hudorovič kmalu zvedela, da imata med seboj izdajalca, ki je izdal celotni načrt. Takoj sta oba sklenila, da se nad Mihajlom Petrovičem bridko maščujeta. S svojimi sta odšla iz gostilne proti šotoru, ki sta ga imela oba Petroviča.

Ko so prišli na grič k šotoru, so udrli vanj in zgrabili Petrovičevo ženo ter jo odpeljali s seboj do svojih šotorov. Spotoma so jo pretepali in suvali, da je bila vsa krvava. Ko so prišli do svojih šotorov, so Petrovičevo ženo privezali z vrvmi k vozu. Obenem so ji zagrozili, da jo takoj ustrele, čim bo zinila le eno besedo ali zapila na pomoč. Oba, Rudolf Janežič in Karl Hudorovič sta imela v rokah vojaški karabinki. Petrovičeva žena je bila vsa preplašena in od udarcev in suvanja tako obnemogla, da ji kako vpitje niti na misel ni prišlo.

Cigana Hudorovič in Janežič sta napravila z ženo živo zasedo. Vedela sta namreč, da bo Petrovič, čim bo prišel domov iz gostilne, ženo pogrešil in jo bo šel iskat. Zato so voz s privezано ženo zapeljali na viden kraj, tako da jo je Petrovič, ki jo je šel res tudi iskat, že oddaleč videl. Oba cigana sta stopila med tem v grmovje in tako s karabinkama v rokah pričakovala Mihajla Petroviča.

Ta se je počasi približeval vozu, misleč, da žena ob vozu samo sloni. Že oddaleč jo je klical, naj pride bliže. Žena se seveda ni mogla niti ganiti niti na moževe pozive karkoli odvrniti. V tem se je Petrovič približal vozu in ženi v neposredno bližino. V istem času so počili iz karabink trije strelji, ki so Mihajla Petroviča smrtno zadeli.

S tem je bil strašni umor dovršen. Oba cigana sta še skočila do Petroviča, da vidita ali sta ga pogodila do smrti. To ni bilo težko ugotoviti. Vsi trije strelji so Petroviča smrtno zadeli. Prvi strel mu je šel skozi levo stran pljuč in mu je prodril hrbtišče, drugi strel mu je šel skozi desno stran in je običal nekje v hrbtu, tretji, smrtonosni, pa je prodril trebušno votlino. Petrovič je padel na mestu mrtev.

Oba morilca sta nato pobegnila neznanu kam. Ko je bil zločin prijavljen oblastvom in so orožniki pričeli z zasledovanjem za morilcema ni bilo nič več sledu. Zbežala sta v smeri proti Novemu mestu. Najbrže se oba skrivata v hosti.

Mihajlo Petrovič je prišel v naše kraje iz Gorskoga kotarja. Poročen je s ciganko in ima štiri otroke. Njegov morilec Rudolf Janežič je star 40 let in je pociganjen. Orožništvo je napelo sedaj vse sile, da dobi v svoje roke oba zločinca.

RAZOČARANJA NAŠIH SADJARJEV.

Ljutomer, 28. avgusta.

Menda je letos povsod, kjer so jablane obrodile, tako kakor pri nas. Kmet je z zadovoljstvom ogledoval in podpiral šibajoče se veje bogato obloženih jablan ter že računal, koliko kilogramov bo dalo to, koliko ono drevo lepega prodajnega sadja, koliko bo zanj izkupil in katero luknjo bo z izkupičkom zamašil. Marsikdo je tako vse svoje nade stavil na sadje, zakaj vse drugo, kar kmet pridela, gre slabo v denar, izdatki, davki itd. pa niso nič manjši ko druga leta. Še drugi so se veselili zaslužka: nakupovalci sadja in sadni trgovci. Prvi, ki jih je veliko število, so se pripravljali na zaslužek prejšnjih let, na približno 25 par od kg, ter z njim že vneto računali. Trgovci so zopet navezali stare zveze in iskali novih, da bi sadje za dober kup spravljali na domača in inozemska tržišča.

Z vsem tem pa je «vrezalo», kakor pravimo, in to zaradi cene. Gospodarska kriza se pozna tudi v sadjarstvu. Res je, da se je cena za prva zgodnja jabolka še sukala okoli 2 dinarjev, kakor prejšnja leta, ko je potem za srednjegodnje in pozno sadje dosegla 3 dinarje in še več. Letos pa je bilo kar narobe: cena je neprestano in sunkoma padala ter je za zdaj na označeni višini. Vzrok: splošni padec cen kmetijskim produktom, kateremu tudi sadjarstvo ni moglo odoleti, ter velikanska ponudba sadja na vseh tržiščih, ki prihajajo za naš izvoz v poštev. Nekaj pa so zakrivil tudi naši ljudje sami: neki trgovci in njih nakupovalci so prezgodaj začeli nakupovati ter silili tako kmeta, da je potrgal še nezrelo in zeleno sadje, ki potem, n. pr. na Dunaju, ni moglo konkurirati z dosti lepšim madžarskim. Vagoni sadja so šli z izgubo na trg, čemur je sledila večja previdnost pri nakupu in padec cene. Strogi pravilnik za izvoz presnega sadja za jabolka še ni uveljavljen — drugače bi tak polom naše sadne trgovine ne bil mogoč.

In zdaj so vsi sadjarji — kmetje, nakupovalci in trgovci — razočarani. Poleg teh sadjarskih brig, ki jih povzročajo splošni gospodarski položaji, so še druge, ki izvirajo iz posebnega značaja sadne trgovine. Tu so namreč nakupovalci sadja, ki kupujejo za določenega trgovca in oblezejo najbolj oddaljene grabe, neobhodno potrebni. Oblastvo je sicer uredilo njih razmerje do zaposlovalca, vendar pa je opaziti nekatere pojave, ki škodujejo sadni trgovini in sadjarstvu. Najprej treba povedati, da je nakupovalcev preveč in da bi bilo treba njih število skrčiti. To bi dosti pripomoglo do tega, da bi kmetje dobili v nje več zaupanja. Drugič žene želja za zaslužkom tega ali onega nakupovalca tako daleč, da pozabi na svojo odgovornost nasproti kmetu in trgovcu. Tako je te dni neki nakupovalec spravil na Ljutomerski kolodvor 20 voz jabolk, ki so jih pripeljali kmetje iz bližnjih vasi onstran Mure. Trgovec, ki ni bil domačin, ni hotel sadja prevzeti, ker je bilo drugih vrst, kakor jih je bil naročil, mešano in deloma celo nezrelo. Prevzeti je hotel samo šest voz, ki so mu prijali, toda nakupovalec je zahteval, naj prevzame vse ali nič. Prijavila sta zadevo sodišču, ki je poslalo na kolodvor komisijo, da se prepriča o resničnem stanju, zakaj jabolka bi do obravnave segnila. Sadjarski strokovnjak je ugotovil, da so samo štirje vozovi jabolk primerni za prodajo, in pri tem je ostalo. Kmetje so čakali od sedme ure zjutraj do pol devetih zvečer ter zabavljali in preklinjali. Nazadnje je prodajalec hotel, da bi mu vrnili «kaparo» ali aro, kar so seveda ogorčeni odklonili.

Vprašanje je, kdo je odgovoren za take nezdrave pojave, kdo je pravi kupec, ki ga je mogoče prijeti, kdo plača kmetom odškodnino za manj vredno?

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmurski posojilnici v Murski Soboti je dovolila Obrtna banka kraljevine Jugoslavije večji kredit v evro, da iz tega kredita daje posojila inštruirano je obrtnikom po določeni pravnih obrestni meri. Opozarjamo na to naše obrtnike vseh strok, ki potrebujejo posojila, da se obrnejo na Prekmursko posojilnico za posojilo po nižani obrestni meri.

Premestitev. Iz Murske Soboti je premeščen v Ljubljano k banski upravi kmetijski referent višji kmetijski pristav g. inž. B. Wenko, ki se je mnogo in z uspehom trudil za povzdigo prekmurske živinoreje. Posebno rodovniška društva ga bodo hudo pogrešala.

NAŠI NA TUJEM

VELIKA REDUKCIJA RUDARJEV NA HOLLANDSKEM.

Brunsum, 1. septembra.

Zaradi zastoja v oddaji nizozemskega premoga v Francijo, so se s 1. septembrom pričele izvajati v nizozemskih rudnikih v pokrajini Zuid-Limburg velike redukcije rudarskega delavstva. Z njimi so hudo prizadeti tudi mnogi slovenski rudarji, ki so šele pred leti prispeli semkaj in se uveljavili s svojo pridnostjo.

Za enkrat je odpovedano delo na rudnikih Henrik 140 rudarjem, na rudniku Wilhelmine 218, Ema 160, Mauritz pa 280 rudarjem. Pričakujejo se še redukcije več tisoč rudarjev v ostalih velikih nizozemskih rudnikih. Glede na težavni položaj naših rudarjev v Nemčiji se je tudi slovenskih rudarjev na Nizozemskem lotila velika bojazen pred popolnim osiromašenjem.

Moutiers (Francija). Dne 28. avgusta smo pokopali skrbnega družinskega očeta in dobrega tovariša Vincenca Muhiča, rodom iz Trbovelj. Pokojni je zapustil vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroki. Naj mu bo lahko tuja zemlja! — Tukaj nas dela precejšnje število Slovencev v rudniku in kriza tudi nam ni prizanesla. Šihte še delamo vse, pač pa so nam v treh mesecih že dvakrat plačo znižali, tako da zaslužimo na akord od 22 do 35 frankov na šiht. S tem je naše težko delo prav slabo plačano. — I. Š.

Pri demonstracijah v Argentini padli trije Jugoslovenci. Kakor poročajo iz Buenos Airesa, so v Magalanesu v Argentini ob priliki velikih demonstracij proti bivšemu predsedniku republike Ibanezu v borbi s karabinerji padli tudi trije jugoslovenski dijaki: Milivoj Kovačević, Franjo Eterović in Ivan Ragčić.

Slovenci v Ameriki. V kraju Caj Range v državi Minnesota se je 29. julija pripetila huda nesreča, ki je zahtevala tudi človeške žrtve. Lucija Gauškova se je peljala z možem in dvema otrokoma iz Gilberta v Caj, kjer je pokopan njen prvi mož. Šofiral je Gaušek sam. Vozil je precej hitro, nesreča pa je hotela, da mu je privozil izza ovinka nasproti tovorni avtomobil, kateremu se ni mogel več umakniti. Osební avto se je popolnoma razbil, izpod ruševin so pa potegnili Gauškovo mrtvo, dočim so ostali mož in oba otroka nepoškodovani. Gauškovo so prepeljali v Crosby in jo pokopali. Pokojna je bila stara 46 let. Zapustila je moža, tri sinove in hčerko. — Druga avtomobilska nesreča, ki sicer ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je povzročila precejšnjo materialno škodo, se je pripetila blizu mesta Madison. Santa Lasik, žena slovenskega kleparja, se je z bratom Donaldom Skulom peljala v avtomobilu iz Minnesote domov. Blizu Madisonsa se je v njen avtomobil zaletel avto, v katerem so se vozili pijani fantje. Avtomobil Lasikove je odletel v jarek in se razbil, k sreči sta pa Lasikova in Skulj ostala nepoškodovana. Pijane fante je policija aretirala in izročila sodišču. — Zerdinovo

rodbino v Chicagu je zadel hud udarec. Umrli je devetmesečni sinček. — 2. avgusta je v Jolietu v bolnici umrl Matija Krašovic. Zapustil je ženo, tri sinove in štiri hčerke v Ameriki ter eno hčerko v starem kraju. — V Evelethu je 28. julija umrl Jakob Petrič. Za njim žalujejo starši, žena, pet bratov in dve sestri. — V Fieblu do 27. julija pokopali Jakob Šimic. Pokojni je bil 41 let star. — V Milwaukeeju sta umrla v starosti 40 let Tom Maršnik in 52letni Franc Jarc. — V Indianapolisu je Možetovi rodbini umrla hčerka Josipina, stara osem let. — V Chicagu je otvoril svoj zdravniški urad dr. Alojzij Kompare, prvi slovenski zdravnik v North Chicagu. Prav tam je umrl Branko Pavčič, frančiškan iz Lemonta, ki je svojedobno služboval kot katehet v Novem mestu. V Ameriko je prišel leta 1921. Bil je nekaj časa upravitelj slovenske tiskarne «Edinost». V Clevelandu je preminil rojak Jože Svete. Ker ga opoldne ni bilo domov, ga je šel njegov sin iskat v garažo, kjer ga je našel mrtvega v avtomobilu. Star je bil 40 let, doma iz vasi Preserja pri Borovnici. Pred 21. leti je prišel v Ameriko. Zapušča mater, dva brata in sestro v starem kraju, v Ameriki pa sestro Ivano in polbrata Antona Jerino. Pokojnik se je živahno udeleževal v društvenem in kulturnem življenju. V clevelandski bolnici je po daljšem trpljenju izdihnil rojak Valentin Kavčič, doma iz Preske pri Medvodah, kjer zapušča ženo, brata in sestro, v Ameriki pa sina in hčer.

ŽENSKI VESTNIK

Šumeče mleko

Kefir ali šumeče mleko je pri nas skoro povsem neznan. Ker je pa vendar zelo važno hranivo in pijača za bolne in zdrave, podajamo čitateljem nekaj nasvetov, kako si ga lahko sami napravijo.

Znanje o izdelovanju te najboljše mlečne pijače izhaja iz Kavkaza. Prebivalstvo Kavkaza je dolga leta čuvalo kot tajno čudo kefirova zrna, ki jih je po njihovi pripovedi poslal med narod sam Mohamed in jih zato nazvalo «Prerokovo proso». Prerok jim je tudi prepovedal, zrno izgubiti ali oddati tujcu, zato vemo, da se je pozno po zasedbi Kavkaza po Rusiji, šele leta 1866. posrečilo ruskemu zdravniku dobiti nekaj zrn in navodilo o izdelovanju kefirja. Kmalu zatem, videč veliko vrednost kefirja, je pričela zdravniška znanost ustanavljati na Kavkazu zdravilišča, kamor so prihajali slabotni in bolehní ljudje iskati okrepčila.

Kefirova zrna se dobivajo v suhem stanju v lekarnah. Paziti pa je, da so zrna še elastična; če se drobijo v prah, so navadno že prestara. Ta zrna so namreč skupki bakterij ali glivic. Iz mlekarskih laboratorijev (znanstvenih delavnic) se dobiva zrno sveže, da ga je mogoče takoj uporabiti za pripravljavanje kefirja. Suho zrno je oživetiti in pripraviti na sledeči način: eno žličko zrn se vsuje na četrť litra prekuhanega, nato na 20° C shlajene vode in pusti stati 5 do 6 ur. V tem času se zrno precej napihne, nato ga pa precedimo na sito. Zatem pripravimo pol litra prekuhanega, nato shlajenega mleka na 20° C, v katerega vsujemo zrna. Pri toploti 18 do 20° C pustimo zrna v mleku približno 12 ur, potem zopet precedimo, oplahnemo s prevreto, nato ohlajeno vodo in jih vložimo ponovno v mleko za 12 ur. To preplahnjevanje se ponavlja do osemkrat. V tem času zrna ožive in izstopajo na površje mleka. Zrna, ki bi ne izstopila in ostanejo na dnu, je izločiti kot prestara, slaba in neoživljena.

K pripravi kefirja vzamemo močne steklenice, n. pr. šampanjske, ker je drugače nevarno, da se pri kipeњу razpočijo. V ta namen se dobijo nalašč za to močne steklenice s porcelanastimi zamaški. Zaklop teh steklenic je podoben svoječasnim steklenicam za pivo ali pokalice. Najprej vzamemo samo eno steklenico in stresemo vanjo eno žličko kefirjevih zrn, nato pa nalijemo nanje

prekuhano, toda na 15 do 18° C ohlajeno mleko. Steklenico takoj neprodušno zamašimo. V primeru, da zatikamo steklenico s plutovinastim zamaškom, ga moramo privezati pod grlom z žico, kakor pri šampanjcu, sicer bi ga pogrnalo kvišku.

Po 24 urah se steklenica odpre, kefir je dozrel in pripravljen za popijanje. Kefirjeva arna se vlije v steklenico, v katero nalijemo mleko, shlajeno na 15 do 18° C, in postavimo, kakor prej opisano, na 15 do 18° C toplo mesto v kako klet. Čez eno uro se steklenice dobro potresejo, da se v njih kefir dobro zmeša. To potresanje ponovimo čez dve in še enkrat čez šest ur, lahko pa tudi še pozneje ponovno. Kefir mora ostati namreč tekoč in se ne sme strditi. Po 24 urah je kefir že prikladen kot pijača, vendar ni tako dober kakor dvodnevni ali celo tridnevni. Enodnevni kefir je premalo kiselkast in manj aromatičen, dvodnevni je pa popolnoma razvit s prijetno kislino, aromatičen in šumeč, kakor mora biti dober kefir. Dobremu kefirju se pravi tudi mlečni šampanjec, zaradi šumenja in kipeņa, ki ga povzroča ogljikov dvokis. Cepivo za nadaljnje izdelovanje kefirja si pripravimo lahko po gori opisanem načinu, tako da vzdržujemo eno steklenico z zrni samo kot matični kvas, lahko pa puščamo po tretjino gotovega kefirja v vsaki steklenici in nanj nalijemo mleko.

Kefir je lahko prebavljiv, tako da se ga v porcijah po četrť litra popije dnevno nekaj litrov, ne da bi obtežil želodec. V kefirju se ustvarja potom razkrajanja mlečnega sladkorja mlečna kislina, alkohol (do 1%) in ogljikov dvokis. Poleg sladkorja se razkrajajo v kefirju tudi beljakovine.

Pri izdelovanju kefirja je paziti na največjo čistoto, sicer se rad pokvari. Mleko v ta namen bodi sveže, pasterizirano ali prekuhano in pravilno shlajeno. Posoda mora biti pocinjena ali še bolje aluminijeva.

Za kuhinjo

Zelena paprika v kisú. Operi papriko, iztrebi ji seme in jo izreži na drobne rezance. Potem jo dobro nasoli in jo pusti nasoljeno 24 ur. Nato jo dobro otisni in naloži v steklenico tako kakor kisló zelje. Na vrhu nalij prekuhanega hladnega kisa. Pod rob steklenice položi dve čisti deščici, da drže vloženo papriko pod kisom, nakar zaveži steklenico s pergamentnim papirjem. Tako pripravljeno papriko daš po zimi z malo oljem, lahko pa tudi brez olja kot solato na mizo.

Mešana solata za zimo. Operi in olupí sedem srednjevelikih kumar. Prereži jih na štiri dele, jih nasoli in pusti nasoljene 24 ur. Nato jih vzemi iz soli in nalij na kumare kisa, da so s kisom pokrite in jih pusti v kisu zopet 24 ur. Isti dan ko deneš kumare v kis, pa na drobne rezance nareži zelenjave kakor: pol kile korenčka, četrť kile korenine od peteršilja, eno karfijolo, kolera-bic, dve čebuli, 10 paprik, zelenih paradižnikov, itd., ter to zelenjavo nasoli in pusti nasoljeno do drugega dne. Drugi dan vzemi iz kisa in naloži v steklenico eno plast kumar, nato eno plast nasoljene in dobro otisnjene zelenjave, vmes pa naloži še rdečih a še trdih paradižnikov. Nato zopet kumare, zelenjavo, kumare itd., da je steklenica polna. Na vrhu položi navzkriž dve deščici, da drže zelenjavo pod kis. Potem daj še par zrn popra, gor pa nalij kisa, da stoji kis čez zelenjavo in kumare. Nato steklenico dobro pokrij in naj se vse dobro napije kisa. Proti večeru pa nalij na kis za prst debelo finega olja, nakar steklenico zaveži in shrani.

Jabolčna mezga. Jabolka operi, otrebi kar je gnilega ali črvivega in jih izreži na velike kose. Z malo vode jih deni kuhati. Ko so kuhana, jih postavi na hladno. Hladne pretlači skozi sito. Pretlačena jabolka stehaj in deni na tri kile jabolk dve kile sladkorja, nakar kuhaj mezgo večkrat mešaje, da se zgosti. Še toplo nadevaj v segrete kozarce in naj se mezga čisto shladi, nakar drugi dan zaveži kozarce. Jabolčno mezgo uporabljajš po zimi za jabolčni zvitek, pa tudi za druge močnate jedi je zelo dobra.

Praktični nasveti

Kadar iztepaš žimnico, položi nanjo navadno mokro in ožeto vrečo, potem iztepaj po mokri vreči. Vreča vsrka ves prah, da se ne dviga in da se žimnica spet ne naprašči.

Ogledala so zelo občutljiva v solnčni luči in kaj čisto oslepnijo. Tudi vlagi. Kdodaj ogledala. Zato pritrui na mostu ogledala stiri zamaskne in ga tako obesi na steno. Kako spoznaš, če je ogledalo dobre kakovosti. Pred ogledalo drži bel robec in če je slika robca bela, je ogledalo boljše kakovosti, če je pa rumenkasta ali zelenkasta, je to znak, da je ogledalo slabo in manj vredno.

Da se smetana prehitro ne zgosti; jo deni v steklenico od šabesa ali piva, ki se prav dobro zapira. Čeprav odpiriš steklenico večkrat ostane smetana tekoča, dočim se na zraku hitro zgosti.

Iz mladih vršičkov kopriv si lahko narediš ceneno vodo za umivanje las in glave. Večjo steklenico napolni do ene tretjine s svežimi vršički kopriv, ki si jih poprej oprala in prav na drobno sesekljala. Dolij 96 % alkohola in postavi steklenico za 14 dni na sonce. Vsak dan jo večkrat stres. Čez nekaj časa postane tekočina lepo zelene barve. Potem jo precedi skozi krpo v drugo steklenico in dodaj par kapljic rožnega olja. S to tekočino si nadrgni lasišče, kadar si si umila glavo.

ZANIMIVOSTI

Vesoljni potopi

Povodenj, ki se je te dni razlila po velikem delu Kitajske, spada med največje katastrofe te vrste, kar jih pozna zgodovina. Voda je preplavila nad 30.000 kvadratnih kilometrov rodovitne zemlje, razdejala je nad štiri milijone hiš in 23 milijonov ljudi je brez strehe in stanovanja. Stevilo žrtev pa, ki jih je zahtevala voda, sploh ni znano, vsaj potone še sedaj na stotine ljudi...

Reke in potoke narastejo včasih tudi pri nas in poplavlajo prav znatne dele zemlje, ampak poplaviti kar 30.000 kvadratnih kilometrov zemlje, to je že vesoljni potop. Reka Jang-tse-kiang, ki je sedaj prestopila svoje bregove, narašča sicer vsako leto, tod doslej so visoki nasipi še vedno zadostovali, da se ni voda razlila čez rodovitno polje. Danes pa voda ni le prestopila nasipov, temveč še vedno narašča. Ko se je nevarnost, da bo voda nasipe podrla, že zelo bližala, so iskali delavce, ki naj bi nasip povečali. Kitajski delavci — kuliji — pa niso hoteli, češ, zemlja ni naša, in so se pogajali za mezdo. Med pogajanja je voda podrla nasip...

Z neverjetno silo se je voda vlila v ravnino in uničila vse rodovitno polje. Kdor je sedaj še hotel reševati svoje imetje, ta je bil izgubljen — šlo je samo še za golo življenje: sedaj sta si kmet in delavec enaka, nobeden nima nič. Sedaj gre samo še za en cilj: doseči hribe in rešiti življenje. To je prava tekma med življenjem in smrtjo. Tudi najbolj razvita domišljija si ne more izmisliti kaj hujšega, kakor je sedanja velika povodenj na Kitajskem. Take povodnji že ni bilo stoletja.

Sto let pa v življenju človeštva ni veliko. Med ljudmi še živi spomin, in sicer živi že nekaj tisoč let — na še večjo in še bolj uničujočo katastrofo kakor je sedanja, kajti sicer se spomin nanjo ne bi bil ohranil tako dolge skoro pri vseh narodih. Takrat pač ni šlo za navadno povodenj, ker je morala biti katastrofa mnogo obsežnejša, ampak neka sličnost le mora obstojati med obema in to utegne biti predor nasipa. Do tega prepričanja je prišel učenjak Fran Schwarz, ki se mudi baš sedaj v krajih, ki jih trenutno raziskuje Sven Hedinova «leteča univerza» po osrednji Aziji. Schwarz pravi, da je tedanja katastrofa zadela vso Džungarijo, kotlino Tarim in vso današnjo puščavo Gobi. Njegovo mnenje pa potrjujejo tudi najnovejša raziskovanja v Mezopotamiji.

Sven Hedinov sodnik dr. Nosin je ugotovil, da je bila puščava Gobi nekoč pravo morje in ne le «peščeno morje», kakor je danes. Na nekem visokem obrobem gorovju je zasledoval že omenjeni Fran Schwarz daleč znake meje med nekdanjim morjem in suho zemljo. V tem gorovju pa so učenjaki naleteli tudi na neki predor. Žigar stene so bile od zgoraj po dno, tal čisto izprane. To je morala biti odprtina, ki so si jo bile izgledale vode pred tisoč in tisoč leti — in jako verjetno je, da je bila puščava Gobi nekdanj «notranjeazijsko morje», ki si je prodrlo pot do južnoruske ravnine! Ali niso Arabsko jezero, Kaspijsko jezero in Črno morje ostanki tega silnega dogodka?

Površina «notranjeazijskega morja» je morala biti po cenitvi profesorja Schwarza do 2000 m višje kot je gladina današnjega morja. Schwarz je mnenja, da se je morala voda razliti približno 25 kilometrov na široko in 1200 do 1500 metrov na globoko. Na zapadni strani Črnega morja se je voda ustavila, zato pa se je razlila preko Bospora. Sredozemsko morje je tedaj silno naraslo in se je razlilo pri Gibraltarju do Atlantskega oceana, na drugi strani pa se je voda razlila pri Suezju in napravila Rdeče morje.

To silno premikanje vod pa stoji v neposredni zvezi s svetopisemskim vesoljnim potopom.

Največji hotel v Češkoslovaški

Znana svetovna tvrdka za obutev Baťa gradi v središču mesta Zlinu hotel, ki bo največji v vsej Češkoslovaški. Zgrajen bo v enajst nadstropij in bo v njem lahko stanovalo 700 oseb, dočim bodo restavracijski in drugi družabni prostori lahko sprejeli še nadaljnjih 2000 oseb.

S svojo ureditvijo bo hotel malo mesto za sebe. S posebnim hodnikom bo zvezan z Baťovo trgovsko hišo. V tej trgovski hiši, ki je prav tako zgrajena na deset nadstropij, bo mogoče kupiti vse življenjske potrebščine, počeni od živila pa do radija in avtomobila. V tej zgradbi bosta nameščena dva kinematografa, tako da bodo hotelski gosti lahko šli neposredno iz hotela v kino, ne da bi bilo treba iti na prosto.

Hotel bo urejen z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki in s popolnim komfortom. Na podlagi uporabe moderne tehnike in znanstvene organizacije dela bo omogočeno, da bo hotel zaradi nizkih cen pristopen tudi najširšim slojem prebivalstva kakor tudi številnim posetnikom, ki prihajajo v Zlin zaradi posla ali pa zato, da se divijo napredku dela in produkcije v Baťovi tvornici za obutev. Hotel bo še letos dogotovljen.

IZJAVA.

Podpisani Ivan Košič iz Črete št. 24 izjavljam, da je laž, kar sem spravlil v javnost zoper Marijo Košičevo, rojeno Mejač, in rejenčka Stefana Bastiča, ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Čreta, dne 13. avgusta 1931.

318

Ivan Košič.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Praktičen moš.

Mesar mimoidočemu: Vaš pes mi je pravkar ukradel velik kos mesa. Kaj pravite k temu?

— Hvala za opozorilo, gospod, mu vsaj večerje ne bo treba dati.

Priletna dama.

— Uganite, koliko sem stara?

— Niti pojma nimam, gosp. Sicer pa moram priznati, da bi vam toliko let nihče ni prisodel.

Pri zdravniku.

— Če bi bila potrebna operacija, ali imate toliko, da bi jo plačali?

— Kaj pa, če bi ne imel toliko, gospod doktor, ali bi bila operacija tudi potrebna?

MALI OGLASI

Nove harmonike

izdeluje in vse glasbene instrumente popravlja Jano v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9. 199

500 dinarjev za vsako udeležbo. 309
zgovornim osebam s številnimi poznanstvi. Perssons, Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor.

Bika simodolca,

307
19 mesecev starega, premijiranega, dobrega plemenjaka ima na prodaj Alojzij Vehovar, Pristava.

Kovaškega učenca

sprejme takoj I. Steblovnik, kovaški mojster v Smartnem ob Paki, Savinjska dolina. 313

Krojači, šivilje in nevišilje!

Nov jesenski tečaj pri krojevanju se prične dne 16. septembra. Poučevali se bodo najmodernejši kakor tudi preprosti kroji po lahki, praktični metodi, da se more vsak krojač, šivilja kakor tudi nešivilja tekom tečaja popolnoma priučiti. Prav tako se bodo poučevali najnovejši kroji za sezono 1931/32, ki jih je prinesel vodja F. Potočnik iz inozemstva. Pouk o štedenju blaga pri krojenju. Revnejšim znižano in z ugodnimi plačilnimi pogoji. Vpisovanje od 8. do 12. in od 2. do 5. ure. Pismene informacije brezplačno. Učenci dobijo na željo oskrbo v zavodu. Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. 314

1000 Din plačam,

ako ne odstranite kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd. z «Radio-Balzamom» v treh dneh. — Na velesejmu, paviljon H 260/2 znotraj, bo nad 100 pohvalnih pisem vsakomur na vpogled. Po pošti pošiljam: 1 lonček za 10 Din (vnaprejšnje plačilo), proti povzetju 18 Din, dva lončka 28 Din in trije lončki 38 Din. V inozemstvo večja poštnina. R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška (Janševa) ul. 10a. 317

Mlinarski pomočnik,

vojaščine prost, osem let valjčno-mlinarske prakse, želi službo v valjčnem mlinu. — Naslov v upravi «Domovine». 322

Dobro urejeno posestvo

v Prežah pri Kočevju, nova hiša, vodnjak, redi se lahko pet glav živine, pripravno za gostilno, ker v bližnji okolici ni nobene, naprodaj zaradi družinskih razmer. Poizve se pri J. Poje v Stalcerjih pri Kočevju. 312

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro tvrdka

H. Suttner
Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

V šoli.

- Kako dolgo sta ostala Adam in Eva v raji?
- Do jeseni, gospod učitelj! odgovori Mihec.
- Zakaj pa baš do jeseni?
- Ker jabolka prej niso zrela.

Dobro sree.

- «Papa, daj mi tri dinarje.»
- «Cemu?»
- «Dal jih bom invalidu.»
- «Kje pa je?»
- «Tamle sladoleđ prodaja!»

Luknja v jajcu.

Gospod Nevšečnik je prišel na potovanju v neko zanemarjeno gostilno. Bil je lačen, pa ni vedel, kaj bi naročil. Po daljšem oklevanju je pozelel trdo kuhana jajca, meneč, da so z lupinami dovolj zavarovana pred nesnago. Ko mu jih je kuharica prinesla, je opazil, da ma vsako jajce na koncu majhno luknjo.

«Cemu pa to?» je vprašal ves začuden.

«O, nič hudega», mu je odgovorila. «Te luknjice sem napravila z iglo za lase, da vidim, ali so jajca že dovolj kuhana.»

V nujnih primerih.

Na dvorišču neke tovarne je bil na vratih stranišča napis: «Ključ pri vratarju.»

Neki šaljivec pa je zapisal spodaj s svinčnikom: «V zelo nujnih primerih se je obrniti na ravnateljstvo tovarne.»

Poslednje besede.

Gospod Razumnik je bil silno varčen in podjeten trgovec. Nekoč pa je nevarno obolel ter se mu je bližala smrtna ura.

«Kje so moji sinovi?» je vprašal s slabotnim glasom.

«Tukaj!» so mu odgovorili.

«In moje hčerke?»

«Tukaj, tukaj!» so se brž oglasile.

»Pa žena? Oh, ta Mica!»

«Tukaj sem», je zaihtela.

«Za Boga vendar!» je vzdihnil. «Kdo je pa v trgovini?»

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Živinorejci!

Uporabljajte pri svoji živini redilno in zdravilno ribje olje! Dobiva se pri tvrdki A. Volk v Ljubljani v originalnih pločevinastih ročkah po 5 litrov. - Zahtevajte ponudbe!

Glasbila za vse!

Violine . . . . . od Din 89—
Gitare . . . . . od Din 199—
Trompete . . . . . od Din 480—
Harmonike . . . . . od Din 85—

Kromatične in klavirske harmonike, jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. tvrdke glasbil Jugoslavije

MEINELL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezplačen pouk v sviranju.

Navodila v ceniku.

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana tvrdka

H. SUTTNER

LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, narprih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

SANATORIJ V MARIBORU

Gosposka ulica št. 49

Telefon 2358

Lastnik in vodja:

primarij dr. Cernič
specijalist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico „hala“ za revmatska in druga boleča vnetja; „enterocleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig.

Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

L. Mikuž

LJUBLJANA

Mestni trg 15

DEŽNIKI

NA MALO — NA VELIKO

Ustanovljeno 1839   Telefon 2282

J. Brunčič pleskarstvo in ličarstvo Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 23
izvršuje vsa pleskarska in ličarska dela po solidnih cenah. Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi, ter se cenj. občinstvu toplo priporoča.

TEOD. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8
(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelododov, kopalniške in klozetne naprave.

angleškega in češkega sukna!

BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

POZOR! MANUFAKTURA! POZOR!

Svoji trgovini s čevlji sem priključil tudi prodajo manufakturnega blaga najboljše kvalitete, ki jo nudim zaradi vpeljave po izrednih cenah.

	Din		Din
Šifon	6'— do 10'—	Flanelaste rjuhe . . .	35'— do 45'—
Flanela za srajc . . .	8'—	Posteljne odeje . . .	95'—
Barhent za oblek . . .	11'—	Posteljne odeje, klotaste,	
Barhent, rožasti za halje	17'—	fine	140'—
Baržun v najnovjših vzorcih	20'— do 23'—	Volnina za obleke, 130 cm	28'— do 48'—
		Volnina za plašče, 140 cm	48'— naprej.

S kvaliteto in nizkimi cenami si hočem zagotoviti stalne odjemalce.

Josip Škerl, Ljubljana, Šolski drevored 2 (pri Zmajevem mostu)

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—